

REFEREE.SK

časopis o futbalových
rozhodcoch
Cena: 1,5 E

Zaregistrovaný: MK SR,
reg. číslo: 3387/2005

Vydáva Asociácia rozhodcov SFZ

Prezident: PhDr. Ján Tomčík

Šéfredaktor:

PhDr. Jozef Mazár
e - mail: referee333@gmail.com
sport@centrum.sk
Hutná 3, VŠC Dukla
974 01 Banská Bystrica
mobil: 0915551410

Spolupracovníci:

Dr. Dušan Krchňák - Bratislava
Jozef Marko - Bratislava
Ing. Martin Jančuška - Liptov
Eugen Magda - východné
Slovensko
Ing. Artúr Jakubec - Bratislava
Ing. Ján Šuniar - Bratislava
Michaela Trstenská - stredné
Slovensko
Mgr. Daniel Modrovský - Turiec

Grafická úprava:

Mgr. art. Zuzana Cegledyová

Osvit a tlač:

TBB - tlačiareň Brummer
Majerská cesta 3
974 01 Banská Bystrica

www.referee.sk

Na prvej strane obálky:
Vojtech Christov (na dolnom zábere
uprostred) si svojim rozhodovaním
v osemdesiatych rokoch minulého
storočia prekliesnil cestu medzi ab-
solútnu svetovú špičku futbalových
rozhodcov. Štefan Czeto (na dolnej
snímke prvý sprava) bol v úlohe
čiarového arbitra často zapájaný do
rozhodovania významných európskych
klubových súťaží. Nicole Petignatová
zo Švajčiarka patrila v rokoch 1983 -
85 medzi najúspešnejšie futbalistky
ženskej švajčiarskej ligy, neskôr sa
prepracovala medzi úspešné futba-
lové rozhodkyne s odznakom FIFA.

Uhádnete? Ktorí rozhodcovia SFZ vymenili futbalové píšťalky
za parádny egyptský hintov? Odpoveď nájdete v dolnom rohu
tejto strany pod súťažnými otázkami

OBSAH

Večne diskutovaná téma	4 - 5
Malý atlas rozhodcovho srdca	6 - 8
Mini atlas of referee heart	9 - 11
Rozhovor s prezidentom SFZ JUDr. F. Laurincom	12 - 14
„Jeden svet - jedna úloha“	15 - 17
„One world - one objective“	18 - 19
Jedenástka odpísaná Dr. Dušanom Krchňákom	20 - 22
Rozhodcovia a delegáti fotoobjektívom	23
Keď zaznievala píšťalka slávnych	24 - 25
When the blow of whistle of famous referees was heard... ..	26 - 27
Ďalej už len čerešníčky	28 - 30
Reklamy	31
Konvencia	32 - 37
Je čas na analýzy	38 - 39
Rozhodcovské smiechoty	40 - 41
Pokračovať v nastúpenom trende	42 - 43
„Futbal ma fascinuje“	44
Úvaha	45
Dve hľadiská rozhodovania	46

VYHRAJTE!

Na tomto mieste bude prinášať REFEREE.SK vždy dve otázky, na
ktoré je potrebné zodpovedať na adresu: referee333@gmail.
com. Otázky tohto čísla:

1. Vymenujte aspoň troch slovenských futbalových rozhodcov,
ktorí rozhodovali futbalové zápasy A mužstiev na MS vo futbale
2. Kto je najznámejším výrobcom futbalových pomôcok pre
futbalových rozhodcov v Slovenskej republike?

Odpovede zašlite najneskôr do 15. februára 2009 na vyššie
uvedenú adresu. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme dvoch
výhercov, ktorým zašleme futbalovú loptu, alebo knihu:
Naša Dukla pod Urpínom. Ceny venujú: Športová akadémia
Mladost' a Stanislav Bomba, bývalý futbalový rozhodca,
v súčasnosti delegát SFZ.

Odpoveď na otázku pod fotografiou na tejto strane:
Atrakciu v Egypte vyskúšali rozhodcovia (zľava)
Sluk, Hriňák, Somoláni.

Večne diskutovaná téma

Futbal, jeho minulosť, prítomnosť a budúcnosť - téma večne diskutovaná možno aj preto, alebo práve preto, lebo jej takmer každý rozumie. Hlavne tí skôr narodení majú radi nostalgické výlety späť do minulosti, prehlasujúc, že všetko bolo lepšie, ľahšie a zrozumiteľnejšie oproti dnešnému svetu. Aj na úseku výchovy a vzdelávania futbalového rozhodcu, jeho pôsobenia na futbalovom ihrisku.

Moja, vyše 35 ročná žurnalistická prax, počas ktorej som štúdiom na Telovýchovnej škole v Bratislave získal aj kvalifikáciu futbalového rozhodcu I. triedy (okrem iných so mnou tieto skúšky úspešne absolvovali neskorší extraligoví futbaloví rozhodcovia Ján Gonda, Stanislav Bomba a ďalší) ma predurčuje nesúhlasit' s vyššie uvedeným názorom už aj z toho dôvodu, že futbal a rozhodcovské školy v ňom majú svoju pyramidu so širokou základňou a dobrou kvalitou aj v našich - slovenských podmienkach. Rád by som sa pri tejto príležitosti vrátil do rokov oveľa skorších, keď pán Karol Galba ako prvý Slovák v roku 1966 pôsobil vo funkcii čiarového rozhodcu vo finálovom zápase MS Anglicko - Nemecká spolková republika, alebo neskôr, keď som sa pohyboval v blízkosti Ing. Vojtecha Christova, ktorý popri mnohých dôležitých stretnutiach európskej a svetovej super triedy rozhodoval otvárací zápas MS 1980 v Španielsku medzi Argentínou a Belgickom. V tejto súvislosti ma napadajú úvahy obzrieť sa bližšie za futbalovým svetom, ktorý aj z hľadiska pôsobenia futbalového rozhodcu na hracej ploche bol jednoduchší, možno aj preto, lebo váhu futbalovej kvality vo svete mali iba kolektívy z Európy a Latinskej Ameriky. Iste mi dajú aj futbaloví odborníci za pravdu, že vtedy bola futbalová hra oveľa chudobnejšia ak zoberieme do úvahy koľko hviezd, národných tímov z Afriky, Ázie, Severnej a Strednej Ameriky, ale i Oceánie zdobí popri stále sa množiacich zo staručkej Európy a Latinskej Ameriky v súčasnosti futbal.

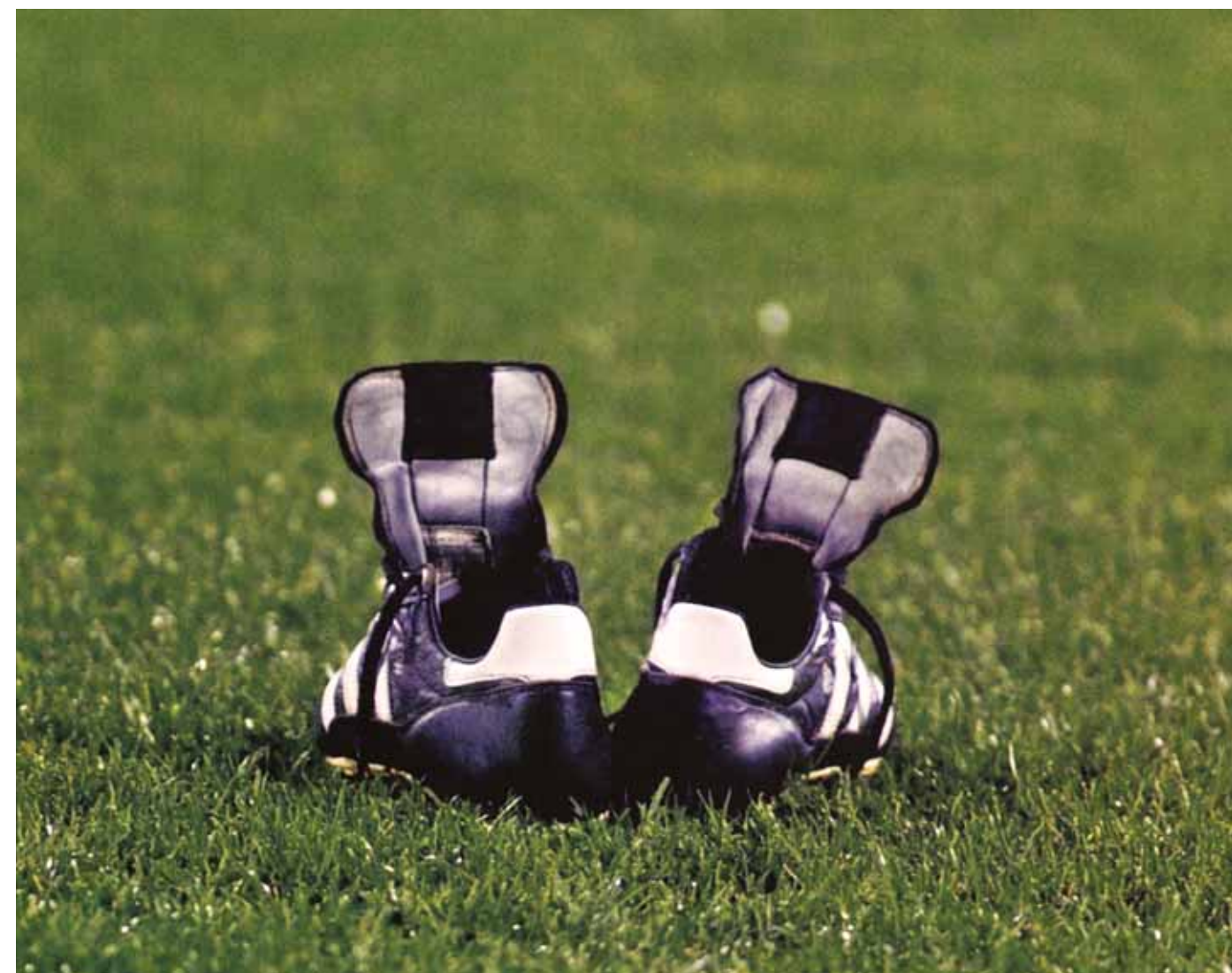
Už samotný počet futbalových zápasov organizovaných FIFA a UEFA v minulosti nepožadoval od futbalového rozhodcu toľkú psychickú a fyzickú vyťaženosť ako dnes. Iste by mal v tomto smere naporúdzi dostatok argumentov náš najúspešnejší futbalový rozhodca na medzinárodnej scéne Ľuboš Michel, ktorého si pamätám ešte ako žiaka v drese

Tesly Stropkov, jednej z dávnych kvalitných bášť slovenského futbalu. V živej pamäti mi utkveli pozitívne hodnotenia rozhodcovských výkonov takých osobností, akými boli v sedemdesiatych rokoch tie, ktorými sa prezentovali na domácich a zahraničných trávnikoch napríklad Ing. Dušan Krchňák či Jozef Marko, ktorých nie náhodou pozná dnes mnoho známych ľudí futbalového sveta.

V súvislosti s rozhodcami je medzi laickou a odbornou verejnosťou stále omieľaná téma peňazí, preto ma priam núti skonštatovať, že preč sú časy, keď futbalových rozhodcov vyplácali po zápase európskych či svetových súťaží buď samotné kluby, alebo národné federácie. Dnes náklady spojené s pôsobením futbalových rozhodcov pokrývajú FIFA a UEFA a mnoho príjmov z rozpočtu týchto strešných organizácií svetového a európskeho futbalu je preinvestovaných v členských futbalových základniach. Iste je v tomto smere zaujímavý postoj UEFA ku konvencii futbalového rozhodcu, ktorý je prinajmenšom chvályhodný ak nepoužijem také superlatíva ako pozoruhodný, zásluhný či príkladný.

Tak ako má v európskom a svetovom vývoji svoju históriu futbal dospelých, mládeže, má ho aj rozhodcovský svet hry hier - futbalu. Keďže žijeme v malebnej, krásami a pohostinnosťou známej Slovenskej republike, dnes môžeme nášmu futbalovému fanúšikovi, ale i tomu v Európe či na ostatných kontinentoch sveta povedať, že tak žiacke, mládežnícke, ako aj stretnutia dospelých rozhodujú u nás kvalifikovaní rozhodcovia či už ide o mužský, alebo ženský futbal. To neznamená, že Slovensko je v súčasnosti bez rozhodcovských futbalových problémov, ale istotne je aj na tomto úseku v lepšej forme ako pred desaťročiami.

Asociácia rozhodcov Slovenského futbalového zväzu je tým strešným orgánom, ktorá nielen má právo, ale musí robiť stále väčší, fundovanejší prienik medzi rady hlavne mladých ľudí, aby boli aj v slovenských futbalových podmienkach rady kvalifikovaných rozhodcov čoraz širšie, so stúpajúcim trendom kvality na každom stupni pôsobenia futbalového rozhodcu. Aj za tým účelom vznikol ešte v roku 2005 v slovenských podmienkach časopis REFEREE, ktorého nulté číslo vzbudilo ohlas tak medzi odbornou ako aj laickou verejnosťou. Dieťa sa narodilo, potrebuje životné smerníky, je dobré, že okrem otca myšlienky, prezidenta Asociácie

Rozhodcovské kopačky. Akej značky na tom ani tak nezáleží. Oveľa dôležitejšie je, že o rozhodcovskom dianí budete pravidelne informovaní nielen prostredníctvom časopisu REFEREE.SK, a webovej stránky www.referee.sk, ale aj prostredníctvom regionálnych televízií športového Štúdia, ktoré pracuje pri Medzinárodnom sociálno - kultúrnom inštitúte. Bližšie informácie na www.referee.sk

rozhodcov Slovenského futbalového zväzu PhDr. Jána Tomčíka, ale aj mnohých ďalších rozhodcov, spomeniem napríklad Milana Palušáka, ktorý organizačne J. Tomčíkovi pri vydaní nultého čísla najviac pomáhal, Ľuboša Michela, ale aj funkcionárov komisie rozhodcov SFZ - predovšetkým jeho predsedu Ing. Dušana Krchňáka, či futbalových delegátov SFZ Jozefa Marka, Štefana Czetého a ďalších sa vydáva tentoraz aj za osobnej podpory pána Wilfrieda Heitmanna zástupcu UEFA, ktorý je vo funkcii poradcu pri napĺňaní požiadaviek Konvencie UEFA na túto náročnú cestu trochu odvažnejšie, s určitými skúsenosťami, ale i nástrahami tak, aby splňal úlohu informátora, vychovávateľa, verejného vzdelávacieho partnera, možno i ombudsmana rozhodcov, skrátka aby to bol časopis o futbalových rozhodcoch, nielen pre futbalových rozhodcov, lebo vo svete, kedy futbalu každý rozumie a hlavne pri pive o ňom

vie „zaručene“ všetko je také periodikum veľmi potrebné.

Do akej šírky a kvality sa rozbehne, ukáže čas. Ostáva veriť, že pozitívmi obsahu bude ovplyvňovať nárast kvality futbalového rozhodovania na každom jeho stupni. K tomu môže napomôcť i operatívnejšia webová stránka Asociácie rozhodcov SFZ www.referee.sk, ktorá je sprístupnená širokej verejnosti práve s distribúciou tohto čísla.

Jozef Mazár,
šéfredaktor

Malý atlas rozhodcovho sveta

PhDr. Ján Tomčík tesne po rozcvičke na svoj posledný majstrovský futbalový zápas Corgoň ligy: MFK Žilina - MFK Košice. Celkom viedol v úlohe hlavného rozhodcu v Corgoň lige 57 majstrovských futbalových stretnutí.

Narodil sa 5. novembra 1965. S futbalom začínal ako každé vidiecke dieťa na priľahlých stráňach svojho rodiska. V tom organizovanom, s riadnym registračným preukazom, obliekal dres Svätého Kríža, mužstva, ktoré bojovalo v štvrtej futbalovej lige. Najčastejšie sa objavoval na pravom krídle. Do rozhodcovského výstroja sa prvý raz obliekol v 25 roku svojho života. S rozhodcovskou pišťalkou prešiel všetkými slovenskými súťažami. Počínajúc tou najnižšou, končiac extraligou. Rástol nielen futbalovo, ale aj ľudsky. Ukončil vysokú školu, odbor andragogika - vzdelávanie dospelých. PhDr. Ján Tomčík rozhoduje Corgoň ligu v úlohe hlavného rozhodcu od roku 1998, po vzniku Asociácie rozhodcov SFZ ho jeho kolegovia zvolili za prezidenta tejto organizácie. Dost' dôvodov na to, aby sme rozhovor s ním zaradili do prvého čísla časopisu REFEREE.SK. To nulté vyšlo v roku 2005 a vtedy v jeho úvodnom slove, on sám ako prezident Asociácie rozhodcov SFZ, okrem iného napísal: „Som presvedčený, že to bude časopis o nás a pre nás nielen z teórie a praxe, ale aj ochrany, možno tiež zábavy, konfrontácie, výmeny názorov a skúseností..“

Pán prezident, v slovenskej najvyššej futbalovej súťaži pôsobíte medzi futbalovými rozhodcami desaťročie. Čitateľ časopisu REFEREE.SK má právo poznať váš vnútorný svet. Nielen ako skúseného

arbitra futbalu a prezidenta Asociácie rozhodcov SFZ, ale aj ako človeka, u ktorého tí najbližší oceňujú usilovnosť, skromnosť, enormnú pracovnú zanosť. Čo vy na to?

Neviem, kto ma tak hodnotí, ale také hodnotenie vždy poteší. Ďakujem za toto verejné ocenenie. Musím dodať, že ma motivuje a zaväzuje do ďalšej práce, aby tá bola ešte kreatívnejšia, zmyslupľnejšia a funkčnejšia ako doposiaľ.

Čo, podľa vás, dokáže vytvárať, ovplyvňovať rozhodcovskú sféru, aby tá bola taká o akej hovoríte - teda kreatívnejšia, zmyslupľnejšia a funkčnejšia?

Jednou vetou sa na takú otázku odpovedať nedá. Každý kto je do vrcholového futbalu v Slovenskej republike zapojený, domnievam sa však, že často ani do vrcholového futbalu zapojený nemusí byť, by mohol zo svojho pohľadu hovoriť o športovej príprave tak samotných futbalistov, ako aj celých tímov, ale rovnako by mohol hovoriť aj o súťaživej aktivite, v ktorej sa post futbalového rozhodcu nedá nahradiť technikou. Tým je o kreativite potrebné hovoriť a vedieť čo najviac. Konkrétnejšie, tak u futbalového rozhodcu ako i samotného futbalistu či kvalifikovaného funkcionára a do futbalového diania ďalších zainteresovaných treba veľmi pozitívne hodnotiť, ako tento proces sprevádza túžba, odriekanie, úsilie, odolnosť, poznávanie, pochopenie zo strany jednotlivcov.

Povedali ste to veľmi filozoficky, príliš učene a učesane. Môžete na vlastných detailoch priblížiť vlastnú rozhodcovskú sebarealizáciu?

Nemyslím si, že mojej predchádzajúcej odpovedi je ťažké porozumieť. Nemyslím si to hlavne preto, lebo kreatívne pôsobenie vo futbale, ba športe vôbec, vytvára najvšeobecnejšiu platformu aktívnej zamerania a v našom prípade i zmysluplnosti pôsobenia futbalového rozhodcu na ihrisku i mimo neho. Aj v mojom prípade išlo a ide o proces dlhodobý, v ktorom som na vlastnej koži mohol poznávať, odhaľovať, rozvíjať vlastné tvorivé schopnosti, predpoklady posúvať sa futbalovým rozhodovaním ku vyššej kvalite, individualizovať, kooperovať, umocňovať a hlavne modelovať svoje rozhodcovské pôsobenie tak, aby som sa dokázal chrániť pred zlyhaním, pochybnosťami, nedôverou, lákadlami.

Zrejme máte, pán doktor, na mysli situácie, počas ktorých ste vo funkcii futbalového rozhodcu precit'ovali, prežívali, že ten, alebo onen zápas sa vám vydaril lepšie, iný horšie...

Súhlasím, ale snažil som sa vždy a snažím sa o to aj teraz, aby tá sínusoida mojich výkonov bola čo najmenej rozkolísaná, skôr pokojnejšie ustálená na určitej kvalitatívnej úrovni, lebo od toho sa dá potom odraziť k ešte väčšej kvalite nielen futbalovej, ale vlastného života vôbec.

Dá sa s vami v tomto smere súhlasiť. Skúste to však povedať ako doktor filozofie ešte jednoduchšie a napríklad aj jednou vetou!

Domnievam sa, že som pre svoj doterajší rozhodcovský a ľudský rast urobil všetko čo som mohol, verím sám sebe a všetkým, ktorí sa pohybujú odborne, ľudsky vôkol mňa a sú napáchnutí rovnakou „vôňou“ a stupňom človečiny.

V čom spočíva jadro vášho kreatívneho pôsobenia, ktoré vás vyneslo nielen k futbalovým, ale aj pracovným úspechom? V súvislosti s položením tejto otázky si dovoľím verejne skonštatovať, že pod vaším vedením nabera Asociácia rozhodcov SFZ na vážnosti, kvalite a funkčnosti v domácich, teda slovenských podmienkach futbalového života, ale aj tých európskych či dokonca celosvetových. Prečo?

Z vašej strany ďalšia otázka pod kožu. Aj na prípade tohto rozhovoru, hlavne z dôvodu vašich otázok možno dokumentovať, ako je pre futbalového rozhodcu potrebné popri dobrej aplikácii futbalových pravidiel, výbornej kondícii, celkovej príprave na ten-ktorý futbalový zápas, zvládanie seba samého sebainstruikciou, sebaucit'ovaním, nezávislosťou, optimálnou syntézou atmosféry a osobných pocitov vytvárať eufóriu fair - play športovej a spoločenskej vzájomnosti. To znamená, iné gestá, krédo, spôsoby komunikácie, predzápasové rituály má napríklad Roman Slyško, Miro Richtárik, alebo Martin Ružbarský, ale všetci traja dokážu dávať vlastný individualizmus v prospech zvyšovania kvality futbalu, jeho rozhodovania.

Rozumieť tomu ak, že aj vo vnútornom svete jedincom hľadá Asociácia rozhodcov SFZ zvyšovanie kvality práce samotnej asociácie a tým i jednotlivých rozhodcov?

Pozrite sa. Ešte v roku 2005 sme vydali nulté číslo časopisu REFEREE. SK. Nie každý mal a má k tejto aktivite rovnaký názor, postoj, nie každý cítil a cíti potrebu využívať aj tento mediálny prostriedok na zvyšovanie kvality seba samého. V jednotlivostiach

rozhodcov, ale aj spoločenských a hlavne futbalových súčinnostiach vidím osobne veľkú silu ďalšej prosperity Asociácie. My, rozhodcovia Corgoň ligy, združení v Asociácii rozhodcov nemôžeme napríklad nepočuť na aktivity Konventu rozhodcov UEFA, preto ak som už spomenul časopis i prostredníctvom neho hľadáme spôsoby, ako na tomto úseku ísť ešte k vyššej kvalite. To nie je moja múdrosť, že úprimná komunikácia hlavne prostredníctvom médií, lebo tým je človek pod verejnou kontrolou, posúvala a posúva ďalej, k vyššej kvalite.

Časopis máte, rozbiehate vlastnú webovú stránku, začali ste komunikovať s futbalovým hnutím zdola i zhora. Čo očakávate v najbližšej a vzdialenejšej budúcnosti?

Ján Tomčík

Úprimne komunikovať pre nás znamená viac načúvať, viac spolupracovať. Tak s komisiou rozhodcov SFZ, vedením SFZ ako aj s inými zložkami. Viem si predstaviť participáciu regionálneho charakteru v spomenutých i nespomenutých oblastiach. Trebárs aj v oblasti médií, keď už o nich hovoríme. My v agitácii musíme využívať túto formu, lebo ona má svoje čaro i dominanciu. Na druhej strane, slová nestačia, my potrebujeme skutky. Zdravý, vzdelávaní ochotne prístupujúci fundament mladých. Už v úvodnej odpovedi nášho rozhovoru som uviedol, že si nesmierne vážim, ak prácu Asociácie rozhodcov SFZ oceňujú iní. Rovnako ja sám si vážim každého, kto úprimne pomáha Asociácii rozhodcov, slovenskému futbalu vôbec. Lebo len tak vytvoríme skutočný atlas rozhodcovskej futbalovej školy Slovenska v úzkej previazanosti na tú európsku, kormidlovanú UEFA.

Nie je žiadnym tajomstvom, že hlavnými úlohami Asociácie futbalových rozhodcov je chrániť rozhod-

cov, vytvárať pre nich vzdelávacie a rozvojové podmienky, zastupovať ich voči „vonkajším“ vplyvom. Úlohy prenáramne ťažké hlavne v dnešnej dobe širokých lakt'ov. Nebojíte sa tejto práce?

Otázka nestojí tak i keď v podstate obsahuje poslanie našej asociácie. Človek by sa nemal hanbiť vo chvíli, keď niečo nevie, horšie je a to je aj v prípade aktivít rozhodcov, ak sa na nevedomosť neopýta, ak sa neučí, nevzdeláva. Taká je v stručnosti filozofia práce Asociácie rozhodcov SFZ. Zopakujem ešte raz - Nie je hanba nevedieť, hanba je neopýtať sa! Prostredníctvom komunikácie, slušnej, ale dôslednej, východiskovej, konštruktívnej. Tam sa skrýva tá ochrana, tam tkvie vytváranie podmienok, vzdelávanie rozhodcov či ich zastupovanie na rôznych fórach. Aj v dialógu s našim strešným futbalovým orgánom.

Zhovárал sa J. Mazár

Predzápasová debata bývalých ligových futbalistov, dnes trénerov Corgoň ligy Dušana Radolského a Jána Kozáka (vpravo). Kto vie, či stratili slovo - dve aj o rozhodcoch zápasu. Pravda je jedna. Dušan Radolský nám nechcel na adresu rozhodcov pred stretnutím Žilina - Košice povedať ani slovo. Po stretnutí boli obaja s výkonmi rozhodcovskej trojice (Tomčík, Mokoš, Somoláni) spokojní.

EXCLUSIVE DIALOGUE

Mini atlas of referee heart

Dvaja, ktorí sú napáchnutí rovnakou vôňou človečiny i futbalového rozhodovania. Ten starší, ktorý bol mentorom - Stanislav Bomba i mladší, Ján Tomčík (na snímke vpravo). Na futbalové ihrisko s rozhodcovskou pišťalkou ho „priviedol“ práve Stanislav Bomba.

He was born on 5th November 1965. He started with football as each country boy on the hillside of his native village. In that organized one, with a legitimate registration card, he put on the jersey of Saint Cross, team that was fighting in the fourth league. He was often seen at the right wing. At the age of 25 he put on referee jersey for the first time. He has come through all Slovak football competitions with referee's whistle, beginning with the lowest and finishing with extra league. He was growing not only as a football referee but also as a human. He graduated the university, with the specialization in the education of adults. Jan Tomcik PhD has umpired the Corgon league as a chief referee since 1998, and his colleagues voted him the president of this organization after the establishment of Referee Association of Slovak Football Association.

There are enough reasons to publish the interview with him in the first issue of the magazine REF-EREE.sk. The initial issue was published in 2005

and at that time in the leading article he himself as the president of Referees Association of Slovak Football Association, besides other things, wrote: "I am convinced, that this magazine will be about us and for us not only from the point of view of theory and experience, but also of security, maybe entertainment, confrontation, exchanging of views ..."

Mr.Tomcik, you have worked among football referees in Slovak highest football competition for a decade. The reader of the magazine REF-EREE.sk has the right to know your inner world. Not only as an experienced football arbiter and the president of Referee Association of Slovak Football Association, but also as a person, whose diligence, modesty and enormous work eagerness is appreciated by his close relatives. What is your opinion?

I do not know, who values me in this way, but such evaluation always pleases. Thank you for this appraisal. I must add that this appraisal motivates and obliges me in next work to be more creative, meaningful and functional than till now.

What, according to you, makes and influences referee's sphere to be like that you are speaking about - more creative, meaningful and functional?

It is impossible to answer such a question in one sentence. Everybody who in Slovakia is involved into top level sport, but I assume, that he does not have to be involved into top level sport, could speak from his standpoint about sport preparation of footballers themselves as well as whole teams, but in the same way he could speak about competitive activity, in which the post of football referee is impossible to be replaced by the technique. Therefore it is needed to speak about creativity as much as possible. More concretely, creativity is very needful for a football referee as well as for a football player himself or a qualified official. We must inflect such expressions as: desire, effort, mortification, immunity, cognition, understanding from individuals.

You said it in too philosophical way, very complicated, sophisticated. Could you outline your

personal referee's self-realization on your own details?

I do not think that it is difficult to understand my last response. I do not think so mainly because creative activity in football, but in sport as well, produces the most general platform of active orientation and in our case meaningfulness of football referee's action on the pitch and away from it. In my case it was and it is a long-lasting process, in which I could have first-hand experience of finding, discovering, developing my own creative abilities, conditions to move in football arbitration to the higher quality, to individualize, cooperate, enhance and mainly form my referee's activity in the way to be able to protect myself from failure, uncertainty, doubtfulness, mistrust, enticement.

Obviously, doctor, you mean the situations, during which, you as a football referee experienced, felt deeply, this match came out well and that one worse...

I agree, but I tried and I am trying it nowadays, so that the sinusoid of my performance would be the least unstable, smoother, more stable, on the certain qualitative level, because then it is possible to start towards bigger quality not just in football but in your own life. I can agree with you in this respect. Try, as a doctor of philosophy, to say it in simpler way, for example in one sentence. I assume I have done all what I could do for my existing referee's and human rise, I believe myself and all who act professionally, humanly around me and they have been infected by the same "aroma" and degree of humanity.

In what consists the root of your creative acting, that took you to the top of football and working success? In connection with this question I allow to state that under your leadership Referees Association of Slovak Football Association picks up in seriousness, quality, functionality in internal, Slovak conditions of football life, but also European and even worldwide. Why?

Another delicate question. In the case of this interview, mainly for the reason of your questions it can be documented, how needful it is for a football

referee, besides the application of football rules, perfect condition, global preparation for this or that football match, to be under his own control by self instruction, self emphasise, independence, optimal synthesis of atmosphere and personal feelings to create the euphoria of fair-play of sport and social solidarity. It means other gestures, credo, way of communication, preliminary rituals before the matches. Those features we can find with Roman Slysko, Miro Richtarik or Martin Ruzbarsky, but all three are able to give their own individualism to the benefit of increasing quality of football, its arbitration.

I take the view that in the internal world of individuals, Referee Association of Slovak Football Association looks for the increase of working quality of the Association itself and individual referees as well?

Look, in 2005 we released an initial issue of the magazine REFEREE.sk. Not everybody has the same opinion, attitude to this activity, not everybody felt and feels the need to use also this source of media for increasing the quality of everyone themselves. In the particulars of referees, but also social and football coactions I can personally see great potency of next prosperity of the Association. We, Corgon league's referees, joined in Referee Association, cannot cease to react to the activities of Referees Convention of UEFA, therefore as I mentioned the magazine, let us find through it the ways how to make the quality in this field higher. It is not my cleverness that open-hearted communication mainly through media, because a man is under public control, passed and passes us further to the higher quality.

You have the magazine, you are starting your own website, you started to communicate with football movement from top to the bottom. What are you expecting in the nearest and further future?

To communicate frankly means for us to listen more and to cooperate more, with the Referee Commission of Slovak Football Association as well as with the officials of Slovak Football Association and with other branches too. I can imagine the par-

Ján Tomčík si nikdy na poklonky nepotrpel a ako na sklonku rozhodcovskej kariéry povedal, ani v budúcnosti to nebude prvkom jeho prístupov k športu a ľuďom vôbec.

ticipation of regional character in mentioned and not mentioned fields. For instance, in the sphere of media as we are talking about them. We must use this form in agitation, because it has its charm and also dominance. On the other hand, words are not enough, we need deed. Healthy fundament of youngsters, who are willing to be educated. In the introductory response of our interview I mentioned how highly I value if the work of referees is valued by others. Equally I value the work of anybody who helps from the heart to Referee Association, Slovak football at all. Because we will create real atlas of referee's football school in Slovakia only in close interconnection with the European one, led by UEFA.

It is not a secret that the main tasks of the Association of Football Referees consist in protection of referees, creation educational and development conditions for them, representation of them against "outer" influences. These tasks

are highly demanding, mainly currently, in the time of "broad shoulders". Are you not afraid of this work?

This is not a question, although it contains the mission of our Association in its essence. A human should not be shy in the moment when he or she does not know something, it is worse, and it also applies to the referees' activities, when he or she does not ask about the fact, if he or she does not educate themselves. This is, in brief, the philosophy of work of the referees in the Association. I would like to repeat it - it is not a shame not to know, it is a shame not to ask! It can be done through communication, polite, but consistent, constructive one. This is where the protection lies, this is the source of the creation of conditions, education of referees or their representation on different forums. And it is so in the dialogue with our superior football officials.

Interviewed by J. Mazar

Rozhovor s prezidentom

SFZ JUDr. LAURINCOM

Doc. JUDr. František Laurinec, prezident Slovenského futbalového zväzu (na snímke) patrí k tým čínníkovi slovenského futbalového hnutia, ktorý sa vyznačuje vysokým stupňom intelektu. Vo vyspelom futbalovom svete to veľmi prispieva k vážnosti a váženosti osobnosti, len v našich zemepisných šírkach sa taký prístup k životu v súčasnosti nevelmi nosí. Načo tajiť, tento doktor práv je vedením UEFA považovaný za futbalového diplomata, odborníka a pedagóga v jednej osobe s

veľmi vysokým kreditom. Svedectvom toho sú jeho delegácie v úlohe delegáta - pozorovateľa na tie najdôležitejšie futbalové stretnutia poriadané či už samotnou UEFA, alebo dokonca FIFA. Viac však zo samotného rozhovoru, ktorý sme exkluzívne pripravili práve pre čitateľov REFEREE.SK.

Pán prezident, o tom, že pôsobíte vo funkcii delegáta -pozorovateľa UEFA vie nielen odborná futbalová verejnosť iných krajín Európy viac, než tá domáca. Otázku si dovoľujem takto formulovať aj preto, lebo z internetových stránok mnohých španielsky píšucich médií som sa o vašom pôsobení dozvedel oveľa viac ako z našich, ktoré sledujem podrobnejšie. Dôvodom boli hlavne delegácie na finálové zápasy organizované UEFA pre klubovú súťaž, ale i národné celky. Čo môžete v tejto súvislosti povedať čitateľom REFEREE.SK ?

Som rád, že ste mi položili túto otázku. Úmyselne som svoje top nominácie doma veľmi nepropagoval, niektoré médiá si ich však všimli. Tom že som bol v ostatných rokoch delegátom na viac ako 30 zápasoch Champions ligy, že som bol delegátom na ME v Portugalsku, MS v Nemecku a nakoniec aj na ME tohto roku v Rakúsku a Švajčiarsku je zaiste ocenením mojej práce a organizačných schopností a znalostí zo strany UEFA.

Čo pre vás znamenalo byť delegátom takýchto finálových súbojov? Ako ste delegácie prijali?

Bol som delegátom finále Super pohára v Monaku v roku 2003, finále Champions Ligy v Aténach v roku 2007 a ostatne aj finálového zápasu ME 2008 medzi Španielskom a Nemeckom vo Viedni. Ako som už spomenul, je to osobné uznanie, nesmierne prestížna záležitosť, ale aj uznanie pre slovenský futbal.

Náš rozhovor som stručne nazval: „Prestiž, ktorá sa dostáva uznávaným“. Myslíte si, že slovenská futbalová pospolitost' takým ľuďom hlavne na funkcionárskych postoch praje?

Otázka je čo myslíte pod pospolitost'ou? Sú ľudia, ktorí futbalu rozumejú aj v medzinárodnom merítku a tí to vedia oceniť. Ďalšiu skupinu tvoria tí, ktorí vedie rešpektovať schopnosti druhých a takých je aj u nás veľmi veľa. Žiaľ sú aj takí, u ktorých už len zmienka o niekom inom v slovenskom futbale, ktorý dosiahol medzinárodné

uznanie, športový úspech alebo skvelý výsledok, vedie v lepšom prípade k znevažovaniu, v horšom prípade k nespavosti.

Čo bolo hlavnou úlohou vás ako delegáta v spomenutých finálových súbojoch?

Delegát je reprezentantom riadiaceho orgánu na finálovom zápase. Priamo mu podlieha štáb funkcionárov UEFA, domácich organizátorov a koordinuje ich prácu so zástupcami zúčastnených mužstiev. Zodpovedá však aj za bezpečnosť, zdravotnícke, medicínske a mediálne zabezpečenie zápasu. V prípade nepredvídateľných okolností je na ňom tarcha zodpovednosti za prijatie záväzných rozhodnutí.

Boli si tieto súboje niečím podobné?

Áno. Boli všetky skvele organizačne pripravené, hrali sa v kultúrnom športovom prostredí a boli oslavou európskeho futbalu.

Zamýšľate sa pri takej príležitosti aj nad úrovňou nášho, slovenského futbalu?

Nemožno pritom nemyslieť na slovenský futbal. Pochopiteľne akékoľvek zjednodušené porovnanie nemá miesta. Ale som rád, keď naši rozhodcovia alebo hráčov špičkových kluboch, dosiahnu takéto méty a zažijú to priamo v dejisku.

Futbal hýbe svetom, futbalové odbornosti podoprené vzdelaním a diplomaciou, sú oceňované okrem odborných kruhov aj mediálne. Ruku na srdce, nemrzí vás, že naše prinové ale aj elektronické médiá nie sú vám v tomto smere naklonené?

Média, žiaľ, naskočili na bulvárnu vlnu. A tam je základná poučka. Pozitívne príklady sa nepredávajú tak, ako škandály, konflikty a problémy. K tomu ešte pridajte čo to s našej mentalitý a schopnosti ísť proti každému kto prekročil rámec. Nie je to len môj prípad, zoberte si medzinárodne úspešných a uznávaných slovenských trénerov, rozhodcov a pod.

Možno teraz budem otázkou ešte neprijemnejší.

Nemrzí vás, že o účinkovaní prezidenta SFZ vo vysokej „európskej zápasovej delegácii“ bude obšírnejšie na území SR informovať ako prvé médium Asociácie rozhodcov SFZ a nie oficiálne printové médium SFZ, ktoré podľa mojej skromnej mienky už od vzniku samostatného SFZ na Slovensku chýba? FIFA a UEFA také médiá majú, vedenie SFZ už nie raz takú ponuku odmietlo. Prečo?

Tak k tomu môžem Asociácii iba zablažovať, že má vlastný časopis. My sa snažíme aspoň prostredníctvom Futbal magazínu sprostredkovať odbornej verejnosti najnovšie teoretické a odborné poznat-

ky. Možno nám chýba vlastný oficiálny časopis, ale musíme byť lepší pri príprave našej webovej stránky. Rozhodujúce je však nájsť v médiách skupinu žurnalistov, ktorí sú ochotní informovať objektívne a nehladať len negatíva.

Obráťme znova pozornosť na futbalové zápasy, konkrétne na súhrn resp. účinkovanie delegáta a rozhodcovskej štvorice v dôležitých finálových súbojoch významných európskych futbalových súťaží. Ako vyzeralo to vaše pred, počas i po skončení ostatného európskeho finále napríklad reprezentačných celkov?

Rozhodcovia sú menežovaní tzv. Referree observerom, ktorého nominuje Komisia rozhodcov UEFA. Prvý kontakt s nimi je deň pred zápasom, kedy je často aj možnosť neformálneho rozhovoru, prípadne spoločného obeda. V deň zápasu je organizačná porada na ktorej sa zúčastňujú rozhodcovia a delegát pozorovateľ rozhodcov. Tam sa upresňujú detaily týkajúce sa výstroja hráčov, ale aj rozhodcov, chlapcov, ktorí podávajú lopty, ako aj usporiadateľov. Rozhodca dostane priestor aby vysvetlil svoje požiadavky voči všetkým zúčastneným stranám i organizátorom. Potom je už len kontakt po príchode na štadión, spravidla zaželenie úspešného zvládnutia zápasu. Samozrejme, pokiaľ sa tesne pred zápasom nevyskytnú nejaké problémy, ktoré musia rozhodcovia riešiť za pomoci delegáta. Na finálových zápasoch však k tomu nedošlo.

Po zápase delegát okrem svojej správy, vypracúva spolu s hlavným rozhodcom tzv. Fair play report, kde spoločne hodnotia správanie sa hráčov, trénerov, funkcionárov i divákov. Keď to možnosti dovoľia, nasleduje ľahká spoločná večera. Po nej delegát hodnotí celkovú organizáciu zápasu a rozhodcovia spolu s pozotovateľom hodnotia svoj výkon.

Na inom mieste časopisu REFEREE.SK je dost' zmienok o slovenskej rozhodcovskej futbalovej škole v Európe i vo svete. Súhlasíte s takým termínom?

Prečo nie.

Prečo sa podľa vás nepresadzujú na európskej a svetovej úrovni tak úspešne naše klubové celky ani reprezentačné výbery ako rozhodcovia a vo vašom prípade i delegát?

My ako delegáti máme viac - menej rovnakú štartovaciu pozíciu a možnosti. To sa týka aj rozhodcov. Slovenské kluby takú pozíciu, vzhľadom na svoje finančné možnosti nemajú. Čo sa týka reprezentácie, je to otázka kvality i športového šťastia.

Ako vy vnímate Asociáciu rozhodcov SFZ a jej postavenie, autoritu v rámci SFZ a UEFA?

Vznik a činnosť Asociácie rozhodcov osobne hod-

notím veľmi pozitívne. Autoritu si môže vybudovať v každodennej činnosti. Na jednej strane kvalifikovaným zastupovaním záujmov rozhodcov, vydávaním metodických materiálov i vášho časopisu a na druhej strane aj nekompromisným postojom k takým javom, ktoré ohrozujú šport v samej podstate - ako sú korupciu, chuligánstvo, prejavy rasizmu a xenofóbie. Tam očakávam jasné stanoviská Asociácie.

Podívajme sa do budúcnosti. Máte predstavu kto by z našich futbalových rozhodcov mohol ísť v šlapajách Galbu, Christova, Krchňáka, Marka, Michel'a, Šramka, Slyška či Ružbarského na európskom a svetovom futbalovom rozhodcovskom poli? A kto na tom vašom - na úseku delegáta v takých dôležitých súbojoch v akých ste pôsobili vy?

Závisí to len na rozhodcoch ako sa presadia na domácom poli, aby sa dostali na medzinárodnú listinu. Verím, že Michel a spol. nájdu úspešných nasledovníkov. Verím aj delegátom, že pri priaznivej zhode okolností a v prípade, že UEFA

ocení ich organizačné schopnosti, budeme mať delegátov na finálových podujatiach aj v budúcnosti. S jednou výnimkou. Ak by som si mal vybrať účasť vo finále - dal by som prednosť pred nomináciou slovenského rozhodcu alebo delegáta, účasti slovenského reprezentačného alebo klubového družstva.

Nedá mi, aby som sa vás na záver neopýtal čo považujete v súčasnosti za najväčší problém v činnosti SFZ a čo za najväčšie pozitívum?

SFZ čelí problémom, ako ktorýkoľvek iný zväz v stredných alebo malých krajinách. Keď je reprezentácia úspešná, pracuje sa lepšie, keď sa jej nedarí, problémy sa hromadia.

Slovenský futbal nestojí na jednotlivcoch, tí mu však môžu svojou pozitívnou angažovanosťou pomôcť. Ak už hovoríte o problémoch, tak je to atmosféra na niektorých štadiónoch - A jeden problém, ktorý však vôbec nie je nový - nedôvera a podozrievavosť voči každému všetkému. To negatívne vplýva na výkony rozhodcov, to zhoršuje aj imidž futbalu vo verejnosti-

Aj ženy - futbalové rozhodkyne - získavajú z roka na rok nielen zásluhou FIFA a UEFA, ale aj Slovenského futbalového zväzu väčšiu dôveru. Záleží len na nich samotných akej pocty sa im od strešných futbalových orgánov sveta a Európy dostane.

PODAJ RUKU VEĽKÉMU FUTBALU Ako sa stať rozhodcom?

Chcete vedieť ako sa stať futbalovým rozhodcom? Stačí si prečítať informácie v tomto návode, ktorý aj pre Vás spracoval Štefan Czetö, vedúci úseku náboru Komisie rozhodcov Slovenského futbalového zväzu. Podrobné informácie na stránke: www.futbalsfz.sk/sfz/komisia-rozhodcov/

NÁŠ POSTREH

„Jeden svet - jedna úloha“

Rozhodcovia boli oddávna cieľom záujmu tých, ktorí chceli za každú cenu vyhrať. Hlavne tí, uchopení pri moci, sa zavše pokúšali diktovať. Existuje množstvo dohadov o množstve stretnutí, ktoré nevystavili rozhodcovskému futbalovému fóru (a nielen jemu) pekné vysvedčenie. Stačí spomenúť finálové stretnutie z roku 1934 medzi Československom s Talianskom. V ňom Taliani po predĺžení zvíťazili 2:1 a v kruhoch do zápasu zasvätených i nezasvätených sa dlho hovorilo o predzápasovom pohovore hlavného rozhodcu finálového duelu Eklinda s Benitom Mussolinim.

Že sa to prejavilo na Eklindovom výkone a jeho náklonnosti Talianom netreba nikoho presvedčať. Viacerí československí hráči si to v zápase odniesli napríklad aj zraneniami. Úloha futbalového rozhodcu nebýva veľa raz vďačná i „vďaka“ postojom mocných. Ale v takej istej situácii stojí veľa krát napríklad aj rozhlasový reportér. Z Československa ním bol v tom čase Josef Laufer, ktorý bol sám úžasným vyznávačom fair - play hry. Oživme si časť jeho priamej reportáže v slovenskom preklade „...jeho loptu preberá Čambal, prehadzuje na Puča, Puč dobre obchádza Ale-

W. Heitmann vo svojich príhovoroch k začínajúcim rozhodcom často používa prirovnania typu: „Si diamant. Ale, aby si pútal, potrebuješ obrúsiť!“

mandiho... a vyhrávame 1:0. Tak, vážení, nech už to skončí, ako chce, bojujeme húževnate, so ctou - teraz keby ste to videli, v pravom slova zmysle je to lazar, ten Tonda Puč. Nechcel som to povedať - kopance na oboch nohách, ranu dostal do hlavy a teraz obišiel dvoch Talianov a vsietil

Combimu falšovanou ranou gól....“

Na druhej strane, mnohých špičkových rozhodcov ani rozhovory s „veľkými a mocnými“ nevyvedú z miery. Dotýka sa to aj novinárskej obce. Konkrétne i už spomenutého rozhlasového reportéra Laufera, ktorý sa vyvaroval zlosti a dokázal si zachovať triezvy pohľad na zápas. Možno to dokumentovať aj týmto úryvkom z jeho reportáže: „...teraz vidíme Puča na druhej strane, že si drží ľavé koleno... takto si chlapci, nesmiete počiť“ (z kontextu vyplýva, že akoby chcel napomínať Talianov). Každý chce zvíťaziť, ale nesmiete využívať tie všetky priaznivé okolnosti, ktoré vám poskytuje vaše prostredie....“

Prečo taký postreh v obsahu časopisu REFEREE? Len preto a možno aj práve preto, lebo priam nabáda aká prepotrebná je systematická komunikácia rozhodcov so zástupcami médií, ktorí píšú o futbale, komentujú futbal, z futbalových zápasov prinášajú futbalové reportáže. Ani titulok postrehu nie je náhodný. Všetci žijeme v jednom futbalovom svete a všetkým by nám malo záležať na fair - play futbalovej hry. O tom, že

kvalifikovaní redaktori môžu veľmi napomôcť aj úspešnej konvencii rozhodcov v pôsobnosti SFZ, netreba hádam nikoho presviedčať. V Európe existuje množstvo prípadov, keď erudovaní žurnalisti pritiahli k sledovaniu futbalového di-

ania nielen jednotlivcov, ale dokonca celé rodiny. Pre konkrétnosť takého tvrdenia možno uviesť meno Lauferovho vrstovníka Hana Hollandera. Anglický publicista a historik Simon Kuper jeho reportážam dokonca pripisuje hlavnú zásluhu na spopularizovaní futbalu v Holandsku. O tom ako silne vnímali v našich, slovenských podmienkach recipienti prejavy výrazných rozhlasových reportérov Rudolfa Gala, Oskara Manu či Gaba Zelenaya, ktorí, žiaľ, nie sú už medzi nami, by mohli hovoriť stovky z poslucháčov. Alebo taký Karol Polák. Pán futbalový televízny komentátor. Hej, dnes je tu aj televízia, sú tu ďalšie vymoženosti elektrotechniky. Pravda, jedno ostane vždy po starom. Futbalového rozhodcu sotva môže nahradiť robot. Ten bude vo futbalovom diani vždy potrebný a aj preto je jeho výchove, vzdelávaniu, rastu rozhodcovského majstrovstva potrebná toľká pozornosť. Aj preto v Slovenskej republike potešila začiatkom tohoročného novembra 2008 návšteva Wilfrieda Heitmanna z Nemecka, ktorý vo funkcii inštruktora -lektora FIFA a UEFA, momentálne poradcu nášho (ale aj českého a rumunského - pozn. autora) futbalového zväzu debatoval na rôzne témy v súvislosti s projektom Konvencia UEFA s tými, ktorí majú v podmienkach slovenských futbalových rozhodcov do tejto problematiky čo hovoriť. „Pán Heitman bol nadšený úrovňou našej práce, s ktorou sa zoznámil počas svojho krátkého pobytu v Slovenskej republike. Stretol sa počas neho nielen s predsedom komisie rozhodcov SFZ pánom Ing. Dušanom Krchňákom či členom komisie rozhodcov UEFA pánom Jozefom Markom, ale živo sa zaoberal ako je uvádzaná konvencia vo futbalovom hnutí okresných a regionálnych futbalových zväzov. Preto považoval rozhovory s Antonom Stredákom, ktorý zastupoval komisiu rozhodcov Západoslovenského futbalového zväzu a Radomírom Slukom, predsedom komisie rozhodcov oblasti Považská Bystrica za veľmi konkrétne, neformálne, so zrkadlovým obrazom diania tam, kde spomenutí pôsobia“ - povedal mažér konvencie futbalových rozhodcov SFZ Ing. Ján Šuniar, keď sme sa ho na pobyt pána W. Heitmanna v našej krajine pýtali. Tento bývalý predseda komisie rozhodcov v jednom z najväčších nemeckých regiónov, člen komisie rozhodcov Nemeckého futbalového zväzu, delegát - pozorovateľ bundesligových zápasov, si so záujmom vypočul názory a stanoviská aj o úseku práce s talentovanými rozhodcami z pohľadu národnej úrovne. Živo sa zaujímal napríklad o postoje extraligového rozhodcu Ivana Kružliaka s cieľom, aby mal naporúdzí čo najviac argumentov pre tohoročné prijatie Slovenskej republiky do Konventu rozhodcov UEFA. Keďže s pánom Wilfriedom Heitmannom diskutovali i ďalší zástupcovia komisie rozhodcov SFZ, spomenúť môžeme

Ing. Ján Šuniar (vpravo) ešte ako aktívny rozhodca v čase tréningu.

napríklad podpredsedu KR SFZ pána Ladislava Gádošiho, alebo aj samotného generálneho sekretára zväzu pána Miloša Tomáša, ostáva len veriť, že názory W. Heitmanna sa dostanú v konkrétnej podobe až celkom dole do hnutia, aby bola slovenská pyramída konvencie naplnená kvalitou zdola i zhora, aby bola implementovaná do futbalového diania v Slovenskej republike nenásilným, ale o to silnejším spôsobom.

Je dobré, že o dianie na úseku futbalových rozhodcov sa čoraz živšie zaujímajú aj žurnalisti zo zahraničia, ktorí komunikujú dlhoročne s rozhodcami rôznych krajín sveta, hlavne tými, čo už nosia odznak FIFA. Mnohí sú nenápadní, ale žurnalisticky funkční a pomáhajú myšlienke, ktorá má svoje opodstatnenie v činnosti každej futbalovej society. Medzi takých patrí napríklad aj Miguel Angel Adan zo Španielka, ktorý dokonca prisľúbil spoluprácu s časopisom REFEREE.SK, ktorý teraz čítaš aj Ty, vážený čitateľ a internetovou stránkou Asociácie futbalových rozhodcov, takže sa v blízkej dobe budeme môcť oboznámiť aj s názormi so zahraničia. Dobré vysvedčenie tých, ktorí manažérky Konvent rozhodcu v podmienkach slovenského futbalu zabezpečujú.

Peter Hronček

„One world - one objective“

Referees have always been the object of interest of those, who wanted to win at any cost. Mainly those in power have sometimes tried to dictate. There exist an amount of speculations about the numbers of matches, which have not issued our referee football platform a good report. Just look at the final match between Czechoslovakia and Italy in 1934. The Italians won 2:1 after prolonging it, and in the know and unknown it was spoken for a long time about preliminary talk of the final match chief referee Eklind with Benito Mussolini. It is not necessary to convince anybody about Eklind's performance and his affection to the Italians. Many of Czechoslovak players sustained, for instance, injuries in that match. The football referee's task many times has not been rewarding "thanks to" the attitude of the influential ones. Many times, for example, radio commentator finds himself in the same situation. That time Josef Laufer from Czechoslovakia, who was a terrific supporter of fair play, found himself in such a situation. Let us refresh a part from his reportage in English translation"...

"...Cambal takes over his pass, passes to Puc, Puc gets around Alemanni well...and we win 1:0. So, fellows, let it finish as it should be, we are fighting relentlessly, with dignity - now if you could see it, as a matter of fact it is a poor wretch, that Tonda Puc. I have not meant to say this - kicks on both legs, he got a blow into his head and now he got around two Italians and scored a goal into Combi's net ..."

On the other hand, many of the top referees do not lose their countenance not even by the talks with the "great and powerful men". It concerns journalistic community as well. It concerns also the above mentioned radio commentator Laufer, who stopped away from anger and managed to hold dispassionate perspective on the match. It might be documented also by the extract from his reportage: *"...and now we see Puc on the other side, who is holding his left knee... fellows, you cannot act in such a way (it results from the context as if he wanted to admonish the Italians). All want to win, but you must not take advantage of all propitious circumstances, which are offered to you by the environment..."*

Why such reflection in the content of the magazine REFEREE? That is because it challenges

needful and systematic communication of the referees with the representatives of media, who write about football, commentate football matches, and bring reportages from football matches. Nor the title of our reflection is incidental. We all live in one football world and we should feel strongly for the fair play in football. That being competent editors may highly help successful convention of referees in the field of Slovak Football Association, is a fact that nobody should be persuaded about. A fair amount of cases exists in Europe, when erudite journalists drew not only individual fans but also whole families to the football matches. For the affirmation of this statement we can name Laufer's coeval/contemporary Han Hollander. English publisher and historian Simon Kuper attributes to him even main credit on the popularization of the football in Holland. Hundreds of listeners might speak about how strongly our recipients, in our Slovak conditions, perceived reportages of our significant radio commentators such as Rudolf Galo, Oskar Mana, Gabo Zelenay, who passed away. Or, for example, Karol Polak, the master among TV football commentators. Yes, nowadays there is a TV and other modern technical amenities. But one thing will certainly remain the same as before. A football referee might be hardly replaced by a robot. He will always be needful in football matches and therefore such attention is needed to his training, education and rise of referee mastery. And also for that reason at the beginning of November Slovak citizens were pleased by the visit of Wilfred Heitmann from Germany, who, as an instructor -lector of FIFA and UEFA, presently adviser of Slovakia, Czech Republic and Romania, talked over various topics in the context of project Convention of UEFA with those, who might talk about this problem in the conditions of Slovak Football Referees. "Mr Heitmann was enthusiastic about the level of our work he acquainted with during his short stay in the Slovak Republic. He met not only Mr Dusan Krchnak, referee commission chairman of Slovak Football Association, or Mr Jozef Marko, the member of referee commission UEFA, but he was briskly interested in introducing the convention in football movement of regional and county football associations. Therefore he considered the talks with Anton Stredak, who represented referee

commission of West Slovak Football Association and Radomir Sluk, the referee commission chief in Povazska Bystrica district to be very concrete, informal, with mirror reflection of movement where the above mentioned men work" - the manager of convention of Slovak football association referee Mr. Jan Suniar said, when he was asked to talk about the stay of Mr.W.Heitmann in our country. This former referee commission chairman in one of the biggest German regions, a member of referee commission of German Football Association, a delegate - observer of Bundes-league matches, heard out with interest the opinions and attitudes about the work with talented referees from the point of view of national level. He was highly interested in the attitudes of extra-league referee Ivan Kruzliak with the aim to have as many arguments as possible for the acceptance of the Slovak Republic into Referees Convention of UEFA. As other members of referee commission of Slovak Football Association discussed with Mr. Wilfried Heitmann, we can recall, for example vice chairman of Referee Commission of Slovak Football Association Mr.Ladislav Gadosi, or general secretary of Slovak Football Association Mr. Milos Tomas, we may believe that W.Heitmann's

opinions in the concrete form will get down into the movement, so that the Slovak pyramid of convention would be filled with quality from up to bottom, and in order to be implemented into football movement in the Slovak Republic by unforced but intense way.

It is good that the journalists from abroad, who communicate with referees from different countries for a long time, mainly with those who are wearing the badge of UEFA, are highly interested in the process in the field of football referees. Many of them are not noticeable, but journalistically working and they help the idea, which has its reason in the activity of each football association. Among them there is also Mr. Miguel Angel Adan from Spain, who has promised cooperation with the magazine REFEREE, that you, dear reader, are reading now and with the website of The Football Referee Association, so in short time we will be able to know the opinions from abroad. It is a good point for those, who manage the Convention of referee in the condition of Slovak football.

Peter Hroncek

MARATON
penzión
***
CAFE - RESTAURANT

- Košické prasiatko
- Morčacie na tokajskom víne
- Zubáč na grile
- Slovenské degustačné menu
- Koleno na čiernom pive
- Parmezánová palacinka
- Kačacie stehno

Penzión MARATON
Strojárska 21, KOŠICE
tel.: 055 720 41 42

www.penzionmaraton.sk

Jednosťka odpískaná

Dr. DUŠANOM KRCHŇÁKOM

Meno Dr. Dušana Krchňáka (na snímke) nemusíme našej širokej futbalovej verejnosti predstavovať. Tento úspešný bývalý aktívny rozhodca FIFA zasvätil futbalu celý svoj život. V súčasnosti je členom vedenia Slovenského futbalového zväzu vo funkcii predsedu komisie rozhodcov SFZ.

Pán predseda, aké počty a akú kvalitu riadi komisia rozhodcov SFZ, ktorú kormidľujete?

Odpoviem vám presne. Ide o 112 rozhodcov a 7 rozhodkyň FIFA. Ale dovoľm si upozorniť na jednu zmenu od nášho ostatného rozhovoru, ktorý sme spolu robili pre časopis REFEREE.SK, tuším to bolo ešte v roku 2005, do správy našej komisie pribudol aj úsek delegátov - pozorovateľov rozhodcov SFZ. Tých máme celkom 44. Hneď v úvodnej odpovedi musím podčiarknuť aj nezastupiteľnosť a úžasnú prácu regionálnych a oblastných komisií rozhodcov futbalových zväzov, ktoré sú organizované na základe prijatých celoplošných štruktúr v rámci celej Slovenskej republiky.

Môžete čitateľovi časopisu REFEREE priblížiť váš osobný vnem futbalového rozhodcu? Mám na mysli toho slovenského, ktorý sa prezentuje svojimi výkonmi na domácich futbalových trávnikoch a toho, ktorého poznáme z európskych futbalových súťažiach?

Čísla, fakty, argumenty neklamú. Preto sa často používajú aj v ekonomike. Ak si pri odpovedi na túto otázku pomôžeme faktografiou zistíme, že kvalita účinkovania rozhodcov v našom vrcholovom futbale má zvyšujúci trend. Percentuálne je oproti minulým rokom aj pri náraste počtu stretnutí oveľa menej takých, v ktorých rozhodcovia urobili hrubé chyby, s ktorými sme sa museli zaoberať v komisii rozhodcov. Počet nevydarených stretnutí zo strany futbalových rozhodcov má klesajúcu tendenciu, to ale neznamená, že nemáme čo na danom úseku zlepšovať. V tejto súvislosti musím jedným dychom dodať, že je to aj odraz zvýšenej kvality práce komisií rozhodcov na regionálnej úrovni. Odtiaľ dostávame vyššiu rozhodcovskú kvalitu, s ktorou potom pracujeme, komunikujeme, školíme ich, vymieňame si názory, pomáhame zvyšovať ich fyzickú a mentálnu zdatnosť tak, aby bola úspešnosť individuálnej i kolektívnej sebarealizácie futbalových rozhodcov riadených našou komisiou čo najlepšia.

Premeňme tieto slová trochu na „drobné“. Spolu s Asociáciou rozhodcov SFZ ste zorganizovali na začiatku nového futbalového ročníka vydarenú prípravu špičkových rozhodcov futbalu v zahraničí, na brehu mora. V Turecku. Prečo ste pristúpil k takej príprave, takej forme školenia či doškolenia?

Odpoviem takto: rozhodcovskú osobnosť determinuje úroveň individuálna, ale aj realizačného a hodnotiaceho prostredia, ukazovatele hodnotení počas súťaže, spoločenská iera hodnotení, špecifickosť, ktorá je na futbalového rozhodcu kladená. V takom prostredí v akom sme boli máme oveľa viac času komunikovať, vnikať o podstaty vnútra špičkového futbalového rozhodcu Slovenska a tým si viac overovať športovo pragmatickú úroveň osobnosti rozhodcu, jej spoločenský dosah. Lebo či chceme, alebo nie, mnohí hodnotia výkon rozhodcu cez výhry a prehry toho svojho mužstva a rozhodcovská osobnosť má tak isto ako futbalová aj iné rozmery. Napríklad víťazstvá nad sebou, nad nepriazňou osudu, sú tu zranenia, konflikty. Rozhodca futbalu to nie je len ochranca futbalového zákona, ale ten špičkový aj diplomat, osobnosť v mimošportovom živote, výborný psychológ, komunikátor. Pripravovať takeého jedinca vyžaduje

tímovú prípravu, pokojné prostredie, dravú klímu a atmosféru. Turecko sa nám osvedčilo.

O súčasnom pôsobení futbalového rozhodcu nielen v podmienkach slovenského futbalu sa mnoho krát hovorí ako o pôsobení rizikovým, s veľkou hranicou stresu, vraj aj nátlaku funkcionárskych futbalových „šíbrov“, neobjektívnej časti verejnosti. Čo vy na to? Aké je vaše videnie z načrtnutého uhlu pohľadu?

Položili ste ďalšiu peknú otázku. Navodili ste atmosféru videnia z určitého uhlu pohľadu.

Jedinečnosť a nezastupiteľnosť futbalového rozhodcu je absolútnym kritériom identity rozhodcovskej osobnosti. A to nielen vo futbale. Ak som v jednej z predchádzajúcich odpovedí vyzdvihol zvýšenú kvalitu práce regionálnych komisií futbalových rozhodcov mal som na mysli, že začali pôsobiť motivačne medzi mladými ľuďmi u ktorých je napríklad oveľa vyššia úroveň športovej motoriky, aktivity, chcenia presadiť sa. Sú tu jazykové schopnosti, úžasný rozhľad. Potom pod odborným vedením dokážu tvoriť nové, kvalitnejšie, jedinečné rozhodcovské tímy, ktoré sa presadzujú tak v rámci domácich vrcholných futbalových súťaží, ale aj súťaží medzinárodných. Rozhodcovská osobnosť sa nám dnes zúčastňuje na vytváraní obrazu mladého, zdravého, cieľavedomého manažéra, právnik, lekára, podnikateľa, finančníka, bankára, inžiniera, psychológa i sociológa aj robotníka. Rozmery pôsobenia futbalového rozhodcu sú v súčasnosti širokospektrálne a sprevádzané disciplinovanosťou, odolnosťou, kompaktilnosťou, kreativitou aj zdravou agresivitou. Naša komisia sa snaží po čo najväčšej integrite uvádzaných vlastností do jednej osobnosti. Aké vlastnosti má hodnotiaci laik? Ja ho neodsudzujem. Ani futbalového funkcionárskeho „šíbra“ ako ste ho nazvali, len vysvetľujem náš pohľad na činnosť futbalového rozhodcu.

Sám ste boli rozhodcom FIFA. Koľko rokov ste pôsobili ako futbalový rozhodca na medzinárodnej futbalovej scéne a čo ste si zo sebou preniesli z vašej bohatej rozhodcovskej dráhy do života?

V predchádzajúcej odpovedi som nespomenul integritu náhodou. Vychádzal som z vlastných poznatkov. Ak pôsobíte takmer dve desaťročia s rozhodcovskou pišťalkou na futbalovom ihrisku aj v tých najnáročnejších futbalových súbojoch prax mnohé potvrdí o čom som už hovoril. Komplexnosť, univerzálnosť to sú nevyhnutné faktory úspešnosti na rozhodcovskom futbalovom poli. To znamená, že vy musíte vedieť zvýšiť úsilie ak sú na vás kladené vyššie nároky, aj keď už konáte niekedy na jeho hranici. Musíte však vedieť povedať aj nie vtedy ak niečo ohrozuje

vašu česť, alebo osobnú či rozhodcovskú, športovú dôstojnosť. Vždy som obdivoval a aj do vlastného života som a nažil prenášať lyrické krásy športu, ale aj epiku jeho tvrdej reality. Preto sa mi asi podarilo ostať sebou samým a oscilujem medzi slobodou, voľnosťou, systematickosťou, zodpovednosťou. Praktické sebaopoznávanie považujem za veľmi dôležité čo som si z rozhodovania priniesol do vlastného života.

Konvencia rozhodcov UEFA, termín moderný, známy dnes v slovenských pomeroch hlavne riadiacej sfére než samotnému hnutiu, širokým masám. Alebo je podľa vás také konštatovanie pritiažené v slovenských pomeroch za vlasy?

Aj na základe toho čo sme v dnešnom rozhovore doposiaľ povedali je to v prvom rade potreba. Z toho dôvodu sú kroky UEFA chvályhodné a je dobré, že súčasťou konventu UEFA bude zásluhou našich prístupov, mám na mysli tak funkcionársky rozhodcovský aktív, ale aj samotných aktívnych rozhodcov, celý Slovenský futbalový väz. Keďže ste mi vo voľnej debate pred našim rozhovorom priblížili skladbu tohto čísla časopisu nebudem opakovať to, čo v ňom o konvente máte pripravené. Jedno však chcem podčiarknuť. Motivačný faktor, nábor, vzdelávanie, komunikáciu a následne - samotné pôsobenie futbalového rozhodcu na futbalovom ihrisku. To je podľa mňa alfa a omega úloh konventu. Ako ju naplníme, tým mám na myli tak kvalitu ako i kvantitu bude záležať len na nás. Tým sa prakticky dotýkam aj úloh na najbližšie obdobie na tomto úseku.

Čo v tomto smere slovenské médiá? Chcete sa opierať aj o ich podporu? Aká je v tomto smere spolupráca vami riadenej komisie so slovenskými zahraničnými médiami?

Ďalšia oblasť, v ktorej musíme pracovať systémovo a systematicky. Sám osobne nemám problém s médiami, ale vy zrejme narážate na zapojenie médií do konventu. Robiť na tomto úseku kvalitu znamená obklopiť sa schopnými žurnalistami, prepracovať kvalitný žurnalistický systém. Svoje predstavy máme, už aj tento rozhovor je svedectvom, že od predstáv pristupujeme k činom. Oblasť medializácie konventu, komunikácie so širokým spektrom ľudí prostredníctvom odborníkov z oblasti rozhodcovských futbalových činností je nezastupiteľná. Viete, ak je podmienkou UEFA a FIFA aby v komisiách rozhodcov pracovali kvalifikovaní, bývalí skúsení rozhodcovia, my hľadáme pre oblasť spolupráce konventu s médiami tiež žurnalistickú skúsenosť, funkčnosť a fundovanosť, odbornosť a očakávame aj prezentáciu sa takých osobností novinárskou etikou.

Ako vy osobne vnímate činnosť Asociácie rozhodcov SFZ. Aké má ona podľa vás postavenie v rebríčku „vážnosti a váženosti“ vašej komisie, nielen SFZ, ale v slovenskej futbalovej verejnosti vôbec?

Vnímam je veľmi pozitívne aj napriek tomu, že ide o prácu veľmi náročnú, lebo je to práca s ľuďmi, pre ľudí, Asociácia si dala popri ďalších za nosný bod svojej činnosti zastupovať futbalového rozhodcu - a to je v dnešnej dobe veľmi ťažká úloha. Oceňujem spoluprácu s našou komisiou rozhodcov SFZ aj na úseku konventu a verím, že sa naša spolupráca bude dostávať stále na kvalitatívne vyššiu úroveň. Podľa mňa, samotní členovia Asociácie rozhodcov SFZ sú najdôležitejšími ohniskami kvality tejto práce. Tak ako budú vážni a vážení samotní rozhodcovia, ktorí sú členmi tejto organizácie, bude na verejnosti vážená a vážna aj asociácia. Je dobré, že nachádza konkrétne komunikačné spojenia s verejnosťou. Tie nemôžu byť jednorazové, lebo „haló efekty“ ešte nikdy nikde pozitívny úžitok z pohľadu nepriniesli.

Rozhodcovia a podaktorí delegáti - Ján Tomčík, Milan Palušák, Miroslav Richtárik, J. Šuniar, A. Jakubec i ďalší, ktorí im pomáhajú si toho zobrali na svoje bedrá dost'. Kto sa v súčasnosti podieľa na činnosti komisie rozhodcov Slovenského futbalového zväzu?

Našu komisiu tvoria buď bývalí medzinárodní rozhodcovia futbalu, alebo rozhodcovia, ktorí rozhodovali v „top“ skupine našu najvyššiu futbalovú súťaž. To len ako dôkaz toho, že sme úlohu konventu naplnili do písmena aj na tomto úseku. Meno predsedu poznáte, podpredsedom je Ladislav Gádoši, ktorý má na starosti úsek delegátov - pozorovateľov rozhodcov hodnotiaci úsek má na starosti Ľubomír Udvardy, školiaci úsek sme zverili v komisii Artúrovi Jakubcovi, v komisii pracuje ďalej Tibor Jančovič, ktorý má na starosti fyzickú prípravu rozhodcov a podieľa sa práce na školskom úseku, reklamu, marketing a rozhodcovský úsek žien má na starosti Štefan Czető, súťaže riadené športovo-technickou komisiou má na starosti Vladimír Medved', ide o II. ligu a mládežnícke súťaže (Corgoň ligu a I. ligu má na starosti predseda komisie Dr. Dušan Krchňák

- poznámka zhovárajúceho sa) ôsmym členom komisie je jej sekretár Jaroslav Zábranský, ktorý je plateným funkcionárom SFZ. Ostatní členovia komisie vykonávajú svoju prácu dobrovoľne.

Aj keď sme sa už osobnosti futbalového rozhodcu v tomto rozhovore dotkli, predsa vás poprosím o úplne jednoduché priblíženie vášho videnia súčasného futbalového rozhodcu?

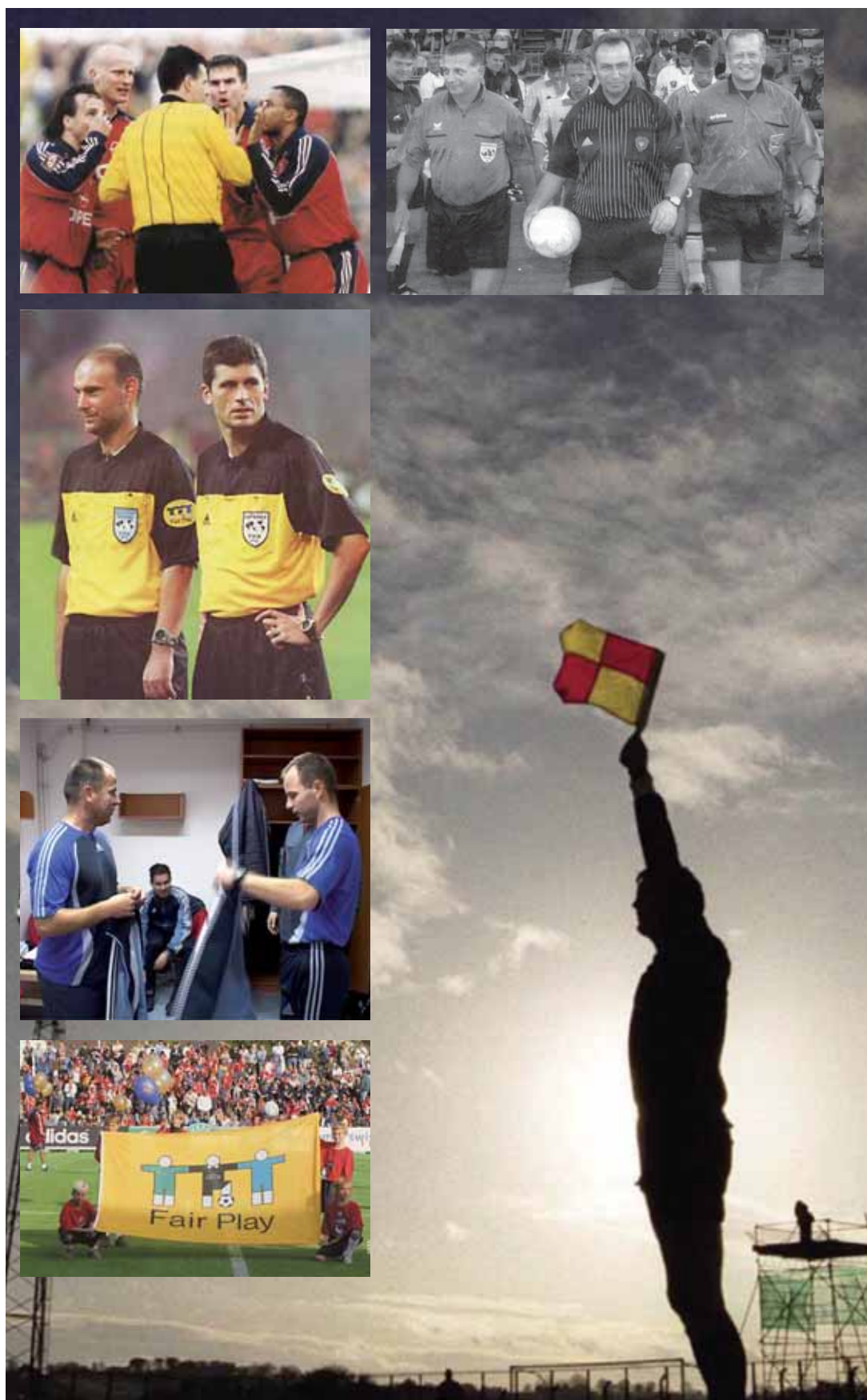
Nároky na činnosť futbalového rozhodcu sa stupňujú a tak odpoveď je jediná - futbalový rozhodca musí byť dnes absolútnym profesionálom. I keď funkcia rozhodcu - profesionála v ponímaní zamestnaneckom je v našich podmienkach hudbou budúcnosti. U nás je to stále iba „hobby, koníček“, ale z pohľadu náročnosti plnenia tejto funkcie musí ísť o vysoko profesionálny prístup každého jednotlivca. Musí sa pripravovať teoreticky, fyzicky, psychicky, jazykovo na špičkovej úrovni. Prečo? O tom sme už hovorili.

Hovorili ste o mnohých progresívnych veciach v súvislosti s osobnosťou futbalového rozhodcu. Čo považujete za najprogresívnejšie za ostatné volebné obdobie na úseku vašej komisie rozhodcov?

Odpoviem prostredníctvom troch bodov: 1. Návrh kreditnej komisie UEFA - prijatie do konvencie UEFA. 2. Zaradenie - výber mladých talentovaných rozhodcov do Corgoň ligu a I. ligu. 3. Rozhodne to, že oproti minulosti sme sa stali funkčnejším, operatívnejším, živším článkom slovenského futbalu. Naša komisia sa schádza pravidelne každý týždeň čo tu v minulosti nebolo. Po každom kole sa zaoberáme výkonom každého rozhodcu, prijímame závery i opatrenia. Našu akcieschopnosť považujem osobne za najprogresívnejšiu a najužitočnejšiu vec.

Za rozhovor poďakoval J. Mazár

ROZHODCOVIA FOTOOBJEKTÍVOM

Keď zaznievala píšťalka slávnych...

Prednádávnom obletela nielen Slovenskú republiku zaujímavá správa: Svetoznámy rozhodca Ľuboš Michel' končí svoju úspešnú rozhodcovskú kariéru. Nevieť prečo sa mi vo chvíli oboznámenia sa s touto nečakanou udalosťou vynoril pred očami dátum 13. február 2005 a s ním oslavy 45. narodenín ďalšieho rozhodcovského veľikána - Taliana Pierluigiho Collinu. Uvažujem, možno preto, lebo obaja v sebe skrývali veľa spoločného a chce sa mi veriť, obom veľmi horelo a horí srdce pre futbal, fair - play hru. Ani jednému sa počas dlhej rozhodcovskej kariéry nevydarilo stopercentne všetky stretnutia, ale v drvivej väčšine dokumentovali priamo na ihrisku i mimo neho svoju prirodzenú inteligenciu. Tak Pierluigi Collina ako aj Ľuboš Michel' vo mne zanechali na celý život imidž gentlemanov s rozhodcovskými píšťalkami. Každý z nich demonštroval z úzadia na ihrisku svoje prednosti. Načo tajiť, Collina mal oproti Ľubošovi jednu veľkú výhodu, futbalovo svetoznámu plešinu s typicky nápadnou gestikuláciou. Preto oveľa viac panoval a domnievam sa ešte dlho bude spomedzi futbalových rozhodcov panovať vo svete reklamy, lebo taký imidž je pre reklamné spoty ako stvorený. Hlavné ak ho vlastní futbalový rozhodca takého svetového formátu akým Collina počas svojej aktívnej rozhodcovskej kariéry bol. Ľuboš Michel' to na rozdiel od neho skúšal vo vrcholovej politike, tej slovenskej, čo nie každý futbalový priaznivec prijal tak pozitívne ako Collinov vrodenný talent pre reklamu. Nakoniec, Talian, v civilnom povolaní finančný poradca so živnostenským listom, vyštudoval manažment. Prepáčiť tak možno všetkým, ktorí túto skutočnosť nepoznali a „jeho reklamný predaj“ pripisovali vrodennému talentu pre reklamnú sféru.

Na základe informácií zo španielsky písaných médií i osobného spoznávania tejto veľkej osobnosti si dovoľím tvrdiť, že Collina je zosobením talianskeho sna spravodlivosti a ľudskej statočnosti. Stručne, bez štipky zaváhania píšem, že aj Ľuboš Michel' bol futbalovým rozhodcom s veľkým rešpektom. Keď som žil v zahraničí mal som možnosť presvedčiť sa ako vyspelé futbalové krajiny starostlivo analyzujú výkony hlavne špičkových futbalových rozhodcov a televízne štáby podporované odbornou verejnosťou sa koncentrujú na každý podozrivý verdikt muža s píšťalkou. Mnohé televízne stanice zamestnávajú

expertov na komentovanie spomalených záznamov, aby upozornili verejnosť na čo najväčší počet chýb rozhodcov, ktorí pôsobia hlavne na medzinárodnej scéne. Keďže aj po takých náročných hodnoteniach sa Michel' s Collinom nemuseli červenat', vyspelý futbalový fanúšik uznával ich cit pre hru, klubovú nepredpojatost', autoritatívnu bez hviezdnych manierov.

Raz, po zápase Parma - Inter Miláno talianskej Série „A“ La Gazzetta de lo Sport ohodnotila Collinov výkon skromnou päťorkou z 10 stupňového hodnotiaceho rebríčka. Nikto však za nevydarený zápas nestínal Collinovi hlavu. Aj v slovenskej lige boli stretnutia, ktoré nevyšli Michel'ovi k jeho vlastnej, hráčskej či diváckej spokojnosti, preto ani jeden z nich netúžil po prívlastkoch „neomylný“. Collina sa dal raz v súvislosti s televíznou diskusiou počuť takto: „Rozhodca nemôže mať oči aj vzaďu na hlavu. A hoci je na ihrisku veľa kamier ani jedna nesníma zápas z takého pohľadu ako ho vníma oko futbalového rozhodcu“. Predsa však práve televízna kamera dala veľa raz za pravdu správnosti rozhodnutí tak Collinu ako aj Michel'a.

Raz som vo svojom vnútri smutne plakal keď s futbalovými pravidlami trápiaci sa regionálny spravodajca určitých novín išiel hodnotiť rozhodcovskú osobnosť Michel'a. Ak by ju hodnotil spravodlivo, žiadne námietky, lenže neznalosť pravidiel spomínaného vo mne zanechala pocit hanby z redakčnej objektivity. Priznávam, sčasti som vtedy pochopil, prečo tzv. „rýchlokvasení pisálkova“ radšej zháňajú na rozhodcov „pikošky“ a tie podávajú ako sústo lačnému futbalovému fanúšikovi, namiesto vlastného sebavzdelávania sa. Možno aj preto som sa rozhodol napísať tento článok. Nie prirodzený talent, ale systematická príprava je dôležitá pre úspešné zvládnutie každej náročnej úlohy. Rozhodcovskej i novinárskej.

„Potrebujem mať jasné vedomie, že som urobil všetko, čo som mohol pre spravodlivú fair - play hru“ vysvetľoval mi v jednej rozhlasovej kontaktnej relácii pred rokmi Ľuboš Michel'. Keďže som futbal rozhodoval sám poznám dobre, aká je náročná úloha byť objektívnym rozhodcom. Preto vnímam ako veľkú česť, že môžem o takých veľikánoch svetovej futbalovej rozhodcovskej extratriedy písať. „Každý rozhodca, ktorý to myslí s futbalovým rozhodovaním vážne a seriózne sa musí na stretnutie dobre pripraviť tak po stránke

fyzickej ako aj psychickej“ povedal v jednom rozhovore talianskym novinárom Collina. Keď si dávam do súvztahu vyjadrenia Collinu a Michel'a vychádza mi často, že hovoria a cítia to isté. Prípravu na každé stretnutie pokladajú za kľúčový moment. Aj preto študovali a analyzovali systém hry mužstiev, ktorým rozhodovali, detailne sa zaoberali prostredníctvom videozáznamov kľúčovými momentmi zápasov.

Tak Michel' ako aj Collina nie raz potvrdili, že ich lákalo detailné poznávanie „manévrov“ mužstva, ale i jeho jednotlivcov, pričom zdôrazňovali, že „leggere la parita“ (čítanie hry) je jedna z najdôležitejších, ak nie najdôležitejšia, práca rozhodcu.

Pamätám sa na jedno Collinovo vyhlásenie, tuším bolo to po jednom z ďalších stretnutí, ale hneď po tom, v ktorom zapískal proti slávemu Juventusovi pokutový kop: „Pri rozhodovaní nemôžete stále používať rovnakú metódu. Zápas sa môže meniť ako chameleón“.

Rozhodca Collinovho kalibru si dokonca môže dovoliť „skryť“ pravidlá - Collina tak urobil v zápase počas dusnej atmosféry v derby Bari - Foggia. Ďalší vývoj tohto stretnutia potvrdil uvoľnenie vnútorného pnutia tak hráčov ako aj tribún. Nevieť si predstaviť ak by niečo také skúsil urobiť Michel' v slovenských podmienkach?!...Hromy blesky by len tak búšili. Do rozhodcu, komisie rozhodcov SFZ... Kto však pozorne sledoval v roku 2002 futbalové stretnutie Brazília - Nemecko, ktoré rozhodoval Collina, musel vidieť ako si Brazíľčan Edmilson menil tričko. Na ihrisku, počas hry. Po zápase Collina okomentoval pre odbornú novinársku obec situáciu takto: „V skutočnosti, by sa taká výmena mala udiť mimo hracej plochy. Ale keby som v tom momente na tom trval, bolo by to proti fair - play hre a jedno mužstvo by bolo v nevýhode. Je lepšie vžiť sa do snahy hráča po hre ako znivočiť atmosféru na ihrisku“. Nikto nelamentoval.

Vo svojej knihe „Pravidlá hry“, knihe plnej zážitkov a vysvetľovaní, ktorá vyšla v 15 krajinách, povedal Collina nielen rozhodcom veľa futbalových právd. Pritom Collina sám túto knihu nepokladá za bestseller. Na Michel'ovo knižné vydanie jeho rozhodcovských pohľadov na futbal mnohí istotne túžobne čakáme. Správa o jej vydaní bude pre svetový futbal, ale i ten náš - slovenský - istotne príjemnejšia ako tá o jeho predčasnom odchode z futbalových trávnikov, ako aktívneho špičkového futbalového rozhodcu sveta. Raz darmo, vážne zranenia si nevyberajú ani medzi rozhodcami.

Lew Starew

Pierluigi Collina ako si ho pamätáme zo svetovej rozhodcovskej futbalovej scény.

When the flow of whistle of famous referees was heard...

Recently an interesting piece of news has flown around the Slovak Republic: worldwide famous Lubos Michel is finishing his successful career as a referee. I do not know why in the moment of the acquainting of this unexpected event the date February 13th 2005 rose up in front of my eyes and with it the celebration of 45th anniversary of the giant of referees -the Italian Pierluigi Collina. Maybe, that is because both of them represented a lot of common ones and I believe that both of them devoted and devote all their effort, their heart to football and fair play. None of them has turned out well all matches during their long-lasting referee career, but in great majority they documented their natural intellect directly on the pitch and away from it. Pierluigi Collina as well as Lubos Michel have left the impression of gentlemen with referee whistles in my life. Each of them has demonstrated his priorities from the back of the pitch. Why to cover, Collina had one big advantage in comparison with Michel, in worldwide football bald spot with his typical gestures. Therefore he has ruled much more and he will rule even for a long time among football referees in the world of advertisement, because such image is created for advertising. Particularly if its owner is the world class football referee, that Collina has been during his active referee career. Unlike him, Lubos Michel has attempted in high politics, that one in Slovakia, which has not been accepted so positively as Collina's inborn talent for advertisement. Finally, the Italian, in the civilian job a finance advisor with trade license, has finished his studies in management. It can be excused that everybody who did not know about this fact, and ascribed "his advertising sale" to his inborn talent for advertising sphere.

I would like to stress, on the basis of the media issued in Spain and my personal acquainting of this great personality, that Collina is the personification of the Italian dream of fairness and human bravery. Briefly, without any hesitation, I can write that Lubos Michel has been a football referee with high respect. When I was living abroad, I had a chance to make sure, how the advanced football countries have analyzed the performances mainly of top level football referees very carefully and TV crews supported by expert public, have concentrated on each single verdict of the man with

the whistle. Many TV channels employ experts for commentating of slow -motion playback, in order to point out as many faults of referees as possible, particularly those, who work on the international field. Since nor Michel, nor Collina might not have been red with shame after such serious evaluation, the advanced football fans have appreciated their sense of a game, club disinterest, authoritative-ness without star manners.

Once, after the match Parma-inter Milano Italian Series "A", La Gazzetta de lo Sport evaluated Collina's performance with modest 5 of 10 degree scale. Nobody cut down Collina's head after the unsuccessful match. Also in the Slovak league there have been some matches, which did not work out for Michel, so none of them deserved the word "innerable". Once Collina said in the connection with TV discussion: "A referee cannot have his eyes on the back of his head. And although there is a good deal of cameras, no one records the match from such point as the eye of football referee catches it. However, only a just TV camera has affirmed correctness of Collina's or Michel's decisions many times.

One day I was crying sadly in my heart when a regional correspondent of a certain newspaper, struggling with the football rules, wanted to evaluate the personality of L.Michel as a referee. If he had evaluated him fairly I would not have made a protest against it, but the unknowingness of the rules of the above mentioned person, has left the feeling of shame from the point of view of an editor in my heart. I must admit at that time I partly understood, why so-called "fast leavened yeasted journalists "would rather hunt for juicy rumour about the referees and then they passed them as nourishment to a football fan thirsty for information, instead of their own self education".

It might be the reason why I decided to write this article. Not anural inborn talent, but systematic preparation is important for the successful coping with every single task, referee's as well as journalist's one. "I need to have clear awareness that I did all what I could for fair play"- L.Michel explained to me in a radio contact broadcast a few years ago. Since I arbitrated football matches myself, I know very well how demanding task it is to be a fair referee. That's why I feel the

fact that I can write about such giants of world football referees of extra- class as a great compliment for me. "Each referee, who feels about football arbitration seriously and sincerely, must prepare well for each match physically and also mentally"- Collina told to the Italian journalist in one of his interviews. When I put Collina's and Michel's statements to the correlation, I came to the conclusion that both of them tell and feel the same. They consider preparation to be the crucial moment. On that account they studied and analyzed the game system of those teams, that they had arbitrated; they dealt in detail with crucial moments through TV records .

Michel, just like Collina, has confirmed not just once that they were attracted by discovering manoeuvres of the whole team, but also their individuals, and what is more, they have emphasized that "leggere la parita" (reading of the game) is one of the most important, if not the most important features of the work of a referee.

I remember one of Collina's statements, I think it was after the match in which he refereed penalty shot against famous Juventus: You cannot always use the same method at arbitration. A match can change as chameleon."

A referee of Collina's caliber can dare to "hide "the rules - Collina did so in the match during stifling atmosphere in derby Bari-Foggia. Further process of that match affirmed easing of inner tension of players and stands as well. I cannot imagine if Michel tried to do something similar in Slovak conditions?! Thunder and lightning would have struck the referee, referee commission of Slovak Football Association ... Those who watched carefully football match Brasilia- Germany, which was refereed by Collina , must have seen how The Brazilian Edmilson changed his T-shirt. In the pitch, during the match. After the match Collina commented the situation for the journalist community as follows: "In fact, such an exchange would take place away of playing area. But if I had insisted on it in that moment, it would have been against fair play and one team would have been in disadvantage. It is better to put myself into the football player shoes than to destroy the atmosphere in the pitch. "Nobody lamented.

I my book "The rules of the game", the one full of experiences and explanations, which was published in 15 countries, Collina told a lot of football truths and facts not only to the football referees. And even Collina himself does not consider that book to be a bestseller. We are all desirously expecting Michel's book edition of his referee's views on football. The news about its publishing will be for sure more pleasant for worldwide football, but also for our one - Slovak - than that about his early retirement from football

Minulosťou sú už chvíle, keď sme na medzinárodnej futbalovej scéne aj v takej pozícii vidávali našu najúspešnejšiu rozhodcovskú futbalovú osobnosť - Luboša Michela.

pitches, about him as an active world-class top level football referee. No use, serious injuries do not pass even referees.

Lew Starew

Ďalej už len čerešničky

V našich zemepisných šírkach nie je častým zvykom, aby sa pre písané či elektronické médiá rozprával futbalový rozhodca s futbalovým rozhodcom. Tobôž nie, ak ide v oboch prípadoch o rozhodcov medzinárodných. S našou stálicou na medzinárodnom futbalovom rozhodcovskom poli - **MUDr. Romanom Slyškom** sa za časopis REFEREE.SK rozprával **Milan Palušák**

Považuješ tento rok za vrchol svojej doterajšej kariéry?

Musím povedať, že áno. Po účasti vo finále Pohára konfederácie a na posledných MS 2006, bol pre mňa tento rok dosiahnutím všetkých vysnívaných vecí v rozhodcovskej kariére. Účasť vo finále Ligy majstrov a následné účinkovanie na Euro 2008 zaplnili bohato kvalitu mojej rozhodcovskej činnosti. Všetko čo príde navyše budem považovať za za pomyselnú „čerešničku na torte“.

EURO 2008 a finále UCL v Moskve - dve najvýznamnejšie udalosti vo futbalovej Európe v tomto roku. Ktoré vo vás zanechalo väčší dojem?

Pekná otázka, lebo je ňou naznačené, že na výsledku sa podieľa celá rozhodcovská trojica. Každopádne v oboch zápasoch sme si užili dostatok dažd'a. UCL bolo pre mňa psychicky značne náročné, takže som si ho extrémne „nevychutnal“. O to viac si ho, ale, vychutnali môj otec a syn, ktorí ma prišli povzbudiť do hľadiska. A na EURO sme, myslím, s chalanmi tradične prežili pár správnych dní, kde si človek mohol na chvíľku aj vychutnať rozhodcovský život.

Keď sa do futbalu aj priemerne zainteresovaný podíva reálne na situáciu v slovenskom futbale z pohľadu toho medzinárodného, práve vy traja patríte k absolútnej špičke medzinárodnej futbalovej scény. Ako to vnímate?

Budem znova odpovedať iba za seba. Je mi ľúto, že z dlhodobého hľadiska sa vo svete futbalu oveľa viac presadzujú naši slovenskí rozhodcovia a ich asistenti než samotné klubové či reprezentačné celky. Osobne som šťastný,

že som bol v správnom čase na správnom mieste a teraz mám tú česť takto bilancovať každopádne by sa, ale aj slovenským rozhodcom dýchalo na medzinárodnom poli ľahšie, keby sme mali úspešný národný seniorský reprezentačný tím, alebo klubové mužstvo pravidelne sa zúčastňujúce posledných kôl európskych pohárov.

Vaša trojica má za sebou množstvo zápasov na vrcholnej medzinárodnej úrovni. Isto v trojici rozoberáte v čom je rozdiel v ponímaní futbalu u nás a v zahraničí?

V mnohom respektíve všetkom. Dotýka sa to materiálneho zabezpečenia, vybavenosti štadiónov a tréningových kempov, práce funkcionárov, prístupu a schopnosti hráčov. Bohužiaľ, cítim to tak, že v súčasnosti sa v žiadnej z jednotlivých „zložiek“ nevyhnutných pre úspešné fungovanie vo futbalovom svete nepribližujeme k tým úspešným.

Ktorá krajina, alebo štýl futbalu osobitne zaujal MUDr. Romana Slyška? Kde sa rozhoduje ti rozhoduje najlepšie?

Osobne mám najradšej Anglicko a jeho najvyššiu súťaž. Pre atmosféru na štadiónoch, pre spôsob hry hráčov, cítim tam všetko čo by futbal mal v sebe nosiť. Čistotu, férovosť, maximálne nasadenie, absolútne futbalové umenie a to všetko skĺbené do obdivuhodného finálneho produktu. Podľa mňa je to momentálne výkladná skriňa svetového futbalu.

Aký futbalový, alebo rozhodcovský mement ti osobne najviac v uplynulej sezóne utkvel v pamäti?

Našťastie v minulej sezóne žiadny „rozporuplný“ moment neskrižil naše cesty a tých futbalových lahôdok bolo veľa. Vždy je obrovský zážitok naživo zblízka sledovať prácu futbalových „umelcov s loptou“ na zahraničných futbalových trávnikoch.

Vieš sa s čitateľmi REFEREE.SK podeliť o najšmejnejší moment zo zápasov a výjazdov

v uplynulej sezóne? Kto sa stará vo vašom rozhodcovskom tíme o dobrú náladu?

No myslím si, že o náladu sa staráme všetci. Máme to proporcionálne rozložené. Ale isto sa o najväčší úlet postarali Ľubo s Maťom spoločne, keď mi počas ME skryli zápasový oblek. Bolo to naozaj zaujímavé, keď som prišiel na to, že mi chýba. Obaja sa na tom veľmi dobre zabávali.

Vaša trojica je veľmi medializovaná. Ako vnímaš ty popularitu a mediálny tlak?

Popularitu by som veľmi nepreceňoval. A tlak?... Človek si časom zvykne na všetko.

Ako spomínaš na svoje rozhodcovské začiatky? Kto bol tvojim vzorom?

Keďže k rozhodovaniu ma priviedol môj otec, samozrejme, že bol aj mojim vzorom. Sám ako aktívny rozhodca slovenských národných súťaží v nedeľu rozhodoval okresnú súťaž iba kvôli mne. Ja som mu asistoval na čiare a učil som sa. Nebol som žiadnou výnimkou, v okresných súťažiach som si preskákaval svoje. Ale, stálo to za to...

Čo prezradíš zo svojho súkromia? Ako vnímajú tvoji najbližší úspechy, ale aj tie ťažké chvíle v rozhodcovskom živote?

Vždy sa mi snažili byť absolútne nápomocní. Otec, ako som už spomenul, aj po odbornej stránke. Ostatní skôr psychologicky a materiálne - myslím tým na svoju mamku v začiatkoch a v súčasnosti moju manželku Silviu. Určite to boli tony vypratého výstroja. No a v súčasnosti sa do kolobehu aktívne zapája aj najmladšia generácia, pretože syna Petra futbal značne baví. Všetci sa, samozrejme, tešia z úspechov, rodinka si zanaďáva, keď som veľa preč, ale podrží človeka keď upadá do nejakej depresie.

Pre mnohých, hlavne začínajúcich rozhodcov ste veľké vzory. Čo by ste im poradili, aby dosiahli úroveň ako vaša trojica. Kde sa vlastne skrýva tajomstvo úspechu v rozhodcovskej profesii?

Keď to mladý, začínajúci rozhodca myslí s rozhodcovskou kariérou skutočne vážne a úprimne, futbal má rád a rozhodovanie ho baví, musí byť hlavne trpezlivý a prejsť všetkými úskaliami, ktoré mu nastaví najnižšie súťaže.

Historický záber. Moskovské Lužniki pripravené na finále Ligy majstrov 2008 medzi manchestrom United a FC Chelsea. Tento klubový súboj roka starého kontinentu zverili našej - slovenskej futbalovej rozhodcovskej štvorici s hlavným Ľubošom Michelom za čiarovej asistencie Romana Slyška a Martina Balka. Vladimír Hriňák pôsobil v úlohe štvrtého rozhodcu. Ako ináč, taký pamätný predzápasový záber nemôže v tohoročnom čísle časopisu REFEREE.SK chýbať. Zľava do prava: Martin Balko, Yvan Cornu, vedúci sekcie rozhodcov UEFA, rodák zo Švajčiarska, Ľuboš Michel, delegát - pozorovateľ, bývalý známy futbalový rozhodca s odznakom FIFA Škót Hueghe Dallas, Vladimír Hriňák a celkom v pravo Roman Slyško.

Všetci dobre vieme, že je to tam niekedy veľmi ťažké. Je dobré mať poradcu z radov skúsených aktívnych, alebo bývalých rozhodcov. Tí vedia poradiť, usmerniť, poučiť, vystríhať. Len treba chcieť načúvať čo hovoria. No a to ostatné je len o výdrži, pravidelnom tréningu, vzdelávaní a taktiež o šťastí. Rovnako ako u hráčov, aj u rozhodcov môže mať niekto viac a niekto menej talentu pre rozhodovanie, ale poctivou prácou sa dá prekonať veľa prekážok.

Váš trojlístok sa venuje rozhodovaniu takmer profesionálne. Napriek tomu máte každý svoje civilné zamestnanie. Aký tvoj názor na absolútne profesionálnu rozhodcovskú kariéru?

Sú ekonomicky silné krajiny, v ktorých to tak funguje. U nás si to tak, ale v súčasnosti neviem predstaviť.

Precestoval si kus sveta, k tomu je potrebná aj dobrá znalosť cudzích jazykov. Aké ovládaš? Považuješ znalosť anglického jazyka za základ?

Ovládať v súčasnosti anglický jazyk je nevyhnutnosťou. A nielen vo futbale. Samozrejme, jednoznačne platí, že čím viac jazykov človek ovláda, tým sa ľahšie zorientuje a presadí. Osobne sa dohodorím po anglicky, nemecky a dá sa povedať, že aj po rusky. Ak by som sa mal začať učiť nejaký jazyk v súčasnosti, určite by to bola španielčina.

Ktorá z krajín a kultúr ťa najviac zaujala? Kde sa cítiš najlepšie a naopak, kde „nemusíš“?

Myslím, že pre dobrý pocit človeka sú nevyhnutní ľudia žijúci okolo neho - teda rodina a priatelia. To vytvára dobrý pocit, kdekoľvek sa človek nachádza. Samozrejme, je zaujímavé navštíviť také krajiny ako Japonsko, alebo arabské krajiny a sledovať mentalitu ľudí a ich zvyklosti. To všetko človeka obohacuje.

V jednej z predchádzajúcich odpovedí si trochu naznačil, že dnešné štadióny vo vyspelých krajinách sú považované za novodobé chrámy. Ktorý je ten tvoj „naj“, naj“...

Old Trafford v Manchestri a Schalke Arena v Gelsenkirchene. To sú moji favoriti. Ale sú j iné, naozaj krásne futbalové stánky.

Všetci traja ste dokumentovali vynikajúcu fyzickú prípravu. V čom spočíva vaša príprava na konkrétny zápas? Ako najradšej relaxuješ?

Mám v podstate dva druhy tréningu, ktoré strie dam. Vytrvalostný a intervalový. Prvý spočíva v kontinuálnom behu cca 30 minút a ten druhý je pre rozhodcov dobre známy test z fyzických previerok. Behám ho v intervale 30:30. Do týždňa mi vychádzajú 2 tréningy, v prípade, že nemám počas víkendu zápas, pridám ďalší tréning. To znamená, že si robím súkromné fyzické previerky každý týždeň. No a najlepšie relaxujem v prítomnosti svojej rodiny. Okrem syn mám j 2 ročnú dcéru Romanku, ktorá vyžaduje dosť pozornosti.

Aktuálne číslo REFEREE.SK bude venované konvencii rozhodcov UEFA. V čom ty vidíš prínos tejto strešnej európskej futbalovej organizácie?

Dúfam, že pomôže ďalšiemu napredovaniu slovenských rozhodcov. Hlavne zlepšiť materiálne podmienky pri náboroch a školiaciach akciách.

Znalosťou pravidiel ťa iste nezaskočím. Ale čo vravíš na pravidlo osemnásť?...

Je to v podstate schopnosť „cítiť“ situáciu v zápase, takže ho určite potrebuje každý dobrý rozhodca.

Vedenie redakcie REFEREE.SK „zacítlo“ veľkú funkčnosť otázok a ešte väčšiu odpovedí, preto sa tento netradičný rozhovor dvoch medzinárodných rozhodcov rozhodlo publikovať bez čo len menších úprav. Bodaj by takých funkčných rozhovorov bolo na stránkach tohto časopisu čo najviac.

Komponenty pre stroje

HADICE A PRÍSLUŠENSTVO

HNACIE REMENE

VALČEKOVÉ REŤAZE

TESNENIA

TECHNICKÁ GUMA

TECHNICKÉ PLASTY

LOŽISKÁ A POISTNÉ KRÚŽKY

MAZACIA TECHNIKA

TECHNOLÓGICKÉ PROSTRIEDKY

GUFERO - TOMIR, s.r.o.
 mení sa na
TOMIRTECH s.r.o.
 Demänovská ulica 867
 031 01 Liptovský Mikuláš, Slovakia
 Tel./fax.: +421 / 44 / 55 22 034
 Tel.: +421 / 44 / 32 40 800
 +421 / 44 / 32 40 810
 E-mail: sekretariat@guferotomir.sk

OBLEKY, SAKÁ, NOHAVICE, PLÁŠTE, ...

www.modev.sk

v predajniach

a

REFEREE DEVELOPMENT PLAN

2007-2011

KONVENCIA

**O PODPOROVANÍ ÚLOHY FUTBALOVÝCH ROZHODCOV
A ZVÝŠENÍ KVALITY ZÁPASOVÝCH FUNKCIONÁROV NA
VŠETKÝCH STUPŇOCH (ZAČIATOČNÍCI, AMATÉRI
A PROFESIONÁLI)**

**TIETO POKYNY URČUJÚ MINIMÁLNE KRITÉRIÁ A
NAJLEPŠIE POZNATKY PRE VZDELÁVANIE ROZHODCOV
A ORGANIZAČNÚ ŠTRUKTÚRU ROZHODCOVSTVA.**

ÚVODNÉ SLOVO

Táto časť dokumentu vysvetľuje minimálne kritériá a metódy ako vzdelávať rozhodcov i organizovať a riadiť rozhodcovstvo v národných asociáciách..

Tieto kritériá definujú stručne základné úlohy a princípy v daných oblastiach činnosti.

Oblasť činnosti A - vzdelávanie

Sú tu definované 4 kľúčové úlohy:

1. Nábor a udržanie rozhodcov
2. Systém práce s rozhodcovskými pozorovateľmi
3. Výchova talentovaných rozhodcov
4. Vzdelávanie rozhodcov na úrovniach začiatníkov až po vrchol

Oblasť činnosti B - organizačná štruktúra a riadenie rozhodcovstva

Táto oblasť stanovuje organizačný rámec, ciele a hlavné úlohy riadenia rozhodcovstva.

Členovia UEFA sa môžu veľa učiť navzájom. Je veľa myšlienok a skúseností zo všetkých oblastí, ktoré môžu byť všeobecne užitočné. Vytvorenie aktívnej komunikácie v rozhodcovskej sfére je tiež jedným z cieľov Konvencie.

Pri členstve v Konvencii musia národné asociácie implementovať všetky základné požiadavky. UEFA odporúča, aby stanovené nároky opísané v týchto kritériách boli integrované a prispôbené potrebám a úlohám jednotlivých asociácií.

Administratíva UEFA v spolupráci s Rozhodcovským poradenským panelom poskytne vhodnú pomoc pre každú asociáciu.

Keď národná asociácia vyhodnotí, že splnila všetky požadované kritériá, môže zaslať písomnú žiadosť na Administratívu UEFA.

Rozhodcovský hodnotiaci panel zhodnotí túto žiadosť a predloží o tom správu Komisii rozhodcov UEFA na potvrdenie.

Konečné schválenie na základe návrhu Generálneho sekretára Výkonný výbor UEFA

OBLASŤ ČINNOSTI A - časť 1

Nábor a udržanie rozhodcov

Úlohy

a) Zabezpečiť, aby všetky futbalové zápasy zastrešované národnou asociáciou boli vedené registrovanými, vzdelanými a schopnými rozhodcami.

b) Vytvoriť plán rozvoja a definovať potrebné počty rozhodcov na všetkých úrovniach, od profesionálneho cez amatérsky, mládežnícky a ženský futbal, až po futsal.

Základné požiadavky

Pri vytváraní efektívneho programu náboru a udržania je potrebné zamerať sa na 3 základné podmienky:

1. Evidencia

Zostaviť a viesť databázu registrovaných rozhodcov. Zladenie tejto databázy s požiadavkou na optimálne obsadenie všetkých stretnutí, organizovaných národnou asociáciou môže byť jedným cieľom, merateľným v percentách jeho plnenia.

2. Identifikácia problémov pri náboře a udržaní
Rozhodujúce pre efektivitu náboru a udržanie je identifikácia okruhu problémov, ktoré s tým súvisia. Týka sa to hlavne dlhodobého pokračovania začínajúcich rozhodcov.

3. Zameranie činnosti náboru a udržania a ich financovanie

V národnej asociácii, prípadne priamo v jej Komisii rozhodcov by mala mať najmenej 1 osoba na starosti túto oblasť činnosti. Mali by byť vypracované rôzne programy, zamerané na konkrétne cieľové skupiny, napríklad školy, futbalové kluby a pod. Výstupom týchto programov má byť vzbudenie záujmu o rozhodcovskú kariéru. Na tieto aktivity je potrebné vyčleniť aj adekvátne finančné prostriedky.

Konkrétne kroky v tejto oblasti by mali byť robené rôznymi formami, od promočnej kampane, cez médiá, za pomoci vytvárania pútavých stimulov, až po rôzne formy podpory a osobného poradenstva pri výchove začínajúcich i pokračujúcich rozhodcov.

OBLASŤ ČINNOSTI A - časť 2

Konvenčia o systéme práce s rozhodcovskými pozorovateľmi

Úlohy

- učiť rozhodcov a asistentov rozhodcov
- zabezpečiť jednotnosť činnosti
- hodnotiť výkon v stretnutí
- identifikovať talenty
- určiť úroveň dlhodobej výkonnosti
- vhodne poradiť

Základné požiadavky

- Profil rozhodcovského pozorovateľa
Rozhodcovský pozorovateľ by mal byť špecialista na rozhodovanie, bez priamej väzby na kluby, pôsobiace v súťaži. Dobré komunikačné schopnosti, schopnosť efektívne analyzovať i byť osobnosťou pre rozhodcu, to sú základné požiadavky. Prirodzene, mal by mať potrebné vedomosti s pravidiel futbalu.
- Vzdelávanie rozhodcovských pozorovateľov
Pozorovatelia by mali absolvovať počiatočné školenie, zahŕňajúce aj vstupný test. Potom by mali raz ročne nasledovať obnovovacie kurzy. Pre pozorovateľov, ktorí hodnotia špičkových rozhodcov by kurzy, či semináre mali byť viac razy za rok.
- Delegovanie
Rozhodcovskí pozorovatelia by mali podľa zaradenia do príslušnej kvalitatívnej skupiny pravidelne delegovaní. Rozhodcovia v najvyššej súťaži by mali byť takto hodnotení v každom zápase.
- Kontrola kvality
Príslušná Komisia rozhodcov by mala pravidelne hodnotiť prácu každého pozorovateľa a zadeliť ho podľa schopností do príslušnej úrovne súťaží.
- Povinnosti pozorovateľa
Minimálne musí vedieť vyhotoviť písomnú správu so stanovením príslušnej známky. Očakáva sa tiež od neho výstižná analýza predností, nedostatkov, podporená vhodnými radami do budúcnosti v otvorenej diskusii s rozhodcami po stretnutí. Správa i hodnotenie po stretnutí sú internou záležitosťou odborných zložiek národnej asociácie.

OBLASŤ ČINNOSTI A - časť 3

Konvencia o práci s talentami

Úlohy

Každá národná asociácia má mať program vyhľadávania a výchovy talentovaných rozhodcov od začiatníkov až po úroveň najvyšších súťaží .

Základné požiadavky

a) Definícia rôznych stupňov programu pre talenty

- Základný stupeň (mládežnícky a amatérsky futbal - oblastný zväz)
- Stredný stupeň (amatérsky a poloprofesionálny futbal - regionálne zväzy)
- Národný stupeň (poloprofesionálny a profesionálny futbal - národný zväz)

b) Identifikácia talentov

Systém vyhľadávania by mal fungovať cez člena komisie rozhodcov národnej asociácie, ktorý by mal mať väzbu na regionálne zväzy. Základom je monitoring mentorov, ktorí pozorujú a navrhujú zaradiť talenty do programu na každom stupni. Komisia rozhodcov národnej asociácie by mala vydať usmernenie, obsahujúce všeobecne platnú metodiku práce s talentami na každom stupni (napr. počty, vekový limit, dĺžka programu, spôsob preferovania talentov pri postupe do vyššej súťaže a pod.).

c) Program vzdelávania talentov

Každoročne by mal byť organizované osobitné semináre pre talenty na každej úrovni pod patronátom zodpovedného člena Komisie rozhodcov, za spolupráce s mentormi, individuálne usmerňujúcimi vývoj nádejných rozhodcov. Talentovaní rozhodcovia by sa mali pravidelne / 1x za mesiac / stretávať s mentormi.

Na konci každého časového úseku programu by mali byť jeho účastníci zhodnotení jednotlivo, rovnako ako celková úspešnosť programu.

d) Výber mentorov

Mal by to byť bývalý skúsený rozhodca, ktorý vie dobre motivovať, je schopný poskytnúť dostatočnú podporu, vysokokvalitný pedagóg, aplikuje vhodne usmernenia programu a je schopný v konečnej fáze rozoznať reálny talent rozhodcov. Mal by byť v úzkom spojení s príslušným členom komisie rozhodcov, ktorý má túto oblasť činnosti na starosti.

OBLASŤ ČINNOSTI A - časť 4a

Konvencia pre vzdelávanie rozhodcov v amatérskom futbale .

Úlohy

- na úrovni národnej asociácie vytvoriť základný plán pre vzdelávanie a rozhodcov a lektorov na všetkých stupňoch
  - urýchlene zjednotiť spôsob náboru rozhodcov a zvýšiť pravdepodobnosť ich udržania v rozhodcovskom zbore
  - učiť pravidlá hry
  - zabezpečiť jednotnosť a nadväznosť výkladu pravidiel futbalu
  - poradiť ako môžu rozhodcovia zlepšiť svoj výkon
  - čo najskôr identifikovať mladých talentovaných rozhodcov
  - udržať záujem rozhodcov a vhodne ich stimulovať
- Základné požiadavky
- Vzdelávanie v každej asociácii by malo byť riadené vertikálne „zhora-nadol“

a) Úvodné školenie pre začiatníkov

Malo by mať štandardný obsah, rovnaký v celej asociácii, v rozsahu najmenej 15 hodín, vedené kvalifikovanými lektormi rozhodcov. Prednášky by mali zahŕňať pravidlá futbalu, súťažný poriadok a ďalšie potrebné normy, základné administratívne požiadavky a test fyzickej pripravenosti.

b) Pozorovanie v zápase

Noví rozhodcovia by mali byť pozorovaní v najmenej jednom zápase pred tým, ako obdržia licenciu.

c) Vzdelávací program

Obnovovacie kurzy by sa mali poriaďať každoročne, Mali by mať jednotný program a mali by byť vedené kvalifikovanými lektormi. Okrem toho by sa mali organizovať semináre na vyššom stupni pre rozhodcov postupujúcich do vyššej súťaže.

d) Obsah školení

Národná asociácia by mala zostavovať obsah všetkých školení rozhodcov na všetkých stupňoch jednotne. Zodpovedať za to by mala centrálna Komisia rozhodcov.

e) Lektori

Národné asociácie by mali zostaviť databázu oblastných, regionálnych a národných lektorov, ktorí by mali byť na jednotlivých stupňoch pravidelne vzdelávaní a využívaní.

Po úvodnom zaškolení by mali títo lektori každoročne navštevovať aj obnovovacie semináre organizované príslušnou Komisiou rozhodcov.

OBLASŤ ČINNOSTI A - časť 4b

Konvencia o vzdelávaní špičkových rozhodcov

Úlohy

Zabezpečiť, aby sa stretávali špičkoví rozhodcovia pravidelne a venovali sa im špecialisti. Za špičkových môžu byť považovaní tí, ktorí ako rozhodcovia a asistenti rozhodcov, pôsobia vo vrcholných súťažiach v ich národnej asociácii.

Základné požiadavky

a) Manažér (metodik)

Rozhodcovský špecialista, zamestnaný v asociácii na plný úväzok, ktorý by mal zabezpečovať semináre, administratívne záležitosti a organizačný servis pre špičkových rozhodcov a asistentov.

b) Podporná schéma

Rozhodcovia na najvyššom stupni by mali byť k dispozícii poradenstvo v špeciálnych oblastiach, ako sú napríklad lektor s väzbou na UEFA, ďalej kondičný tréner, odborníkom na športovú vedu, špecialista na taktickú a mentálnu prípravu, prípadne expertom na výživu. Počet týchto odborníkov je určený veľkosťou národnej asociácie a rozpočtom pokrývajúcim oblasť rozhodcov.

c) Frekvencia seminárov Je taktiež určená veľkosťou asociácie a rozpočtom, ale rozhodcovia na najvyššom stupni by sa mali stretávať najmenej každý druhý mesiac a asistenti rozhodcov najmenej 4x do roka.

Pozorovatelia rozhodcov by sa mali zúčastňovať týchto seminárov minimálne 2x do roka.

d) Obsah seminárov

Každý seminár by mal obsahovať najmä nasledujúce témy:

- Učenie sa zo skúseností (video analýzy zo zápasov), včítane diskusie v skupinách
- so záverom,

- Test fyzickej pripravenosti alebo kondičný tréning,
  - Taktické rozhodovania (teória a prax),
  - Mentálna príprava,
  - Nácvik komunikácie s médiami,
  - Stravovacie návyky (len v istých intervaloch, nie vždy).
- e) Jednotnosť spôsobu vzdelávania
Vzdelávanie by malo byť jednotné a koordinované vertikálne „zhora - dole“
pri rešpektovaní inštrukcií UEFA.

OBLASŤ ČINNOSTI B

Konvencia o organizačnej štruktúre a riadení rozhodcovskej činnosti

Úlohy

Garantovať, aby rozhodcovstvo bolo organizované v štruktúre,

- ktorá má výhradnú zodpovednosť za všetky rozhodcovské záležitosti,
- je plne nezávislá od klubov, ich zoskupení a vlády,
- je vedená špecialistami a odborníkmi.

Táto štruktúra by mala zodpovedať za prácu a plnenie strategických i operatívnych záležitostí priamo národnej asociácii.

Podobné štruktúry na rovnakých princípoch by mali byť nastavené aj na regionálnej úrovni.

Základné požiadavky

a) Riadiaca štruktúra

Organizačne by mala táto štruktúra zabezpečovaná Komisiou rozhodcov a administratívou asociácie.

b) Komisia rozhodcov

Komisia by mala byť zložená zo špecialistov rozhodcov a mala by zodpovedať priamo Výkon-

nému výboru alebo generálnemu sekretárovi príslušnej asociácie.

Komisia rozhodcov by mala mať plán činnosti, ktorý obsahuje ročné úlohy a ciele.

c) Rozhodcovská administratíva

Mala by byť zabezpečená najmenej jedným profesionálnym pracovníkom - odborníkom, zaoberajúcim sa rozhodcovskou problematikou. Väčší počet je závislý od veľkosti príslušnej asociácie. Podpora od osobitných špecialistov je potrebná najmä pri vzdelávaní (materiály, programy, metodológia), kondičnom tréningu, zdravotnej starostlivosti a stravovaní.

Rozhodujúce činnosti a zodpovednosť organizačnej štruktúry

Každá národná asociácia buduje dostatočnú rozhodcovskú organizačnú štruktúru na plnenie nasledujúcich úloh a povinností:

- 1) delegovanie rozhodcov na stretnutia, založené na výkone a schopnostiach
- 2) pozorovanie a hodnotenie výkonov rozhodcov v stretnutiach
- 3) hodnotenie výkonnosti rozhodcov z dlhodobého hľadiska
- 4) nominovanie rozhodcov do listín pre príslušnú súťaž a ročník
- 5) inštruktáž a vzdelávanie rozhodcov, asistentov, pozorovateľov a lektorov.

Je čas na analýzy!

Bolo to stretnutie ako remeň. A keďže téme futbalových rozhodcov v slovenských končinách rozumie každý, my sme sa rozprávali tak, na akú debatu sme: on - odborník a my - rozhodcovia - laici, zvyknutí. Ak píšeme **ON**, máme na mysli Ing. Viliama Vaisa, v súčasnosti delegáta, pozorovateľa Slovenského futbalového zväzu, ktorý vstupoval na rozhodcovskú futbalovú scénu v časoch, keď na nej ešte vo federálnej lige pôsobili také rozhodcovské osobnosti, akými boli nesporne Vojtech Christov, Štefan Czető, Jozef Kmec, Jozef Marko, Dušan Krchňák či ďalší ich rovesníci. V Slovenských republikových súťažiach pôsobil od roku 1986 do roku 1995 a medzi najatraktívnejšie a z prestížneho dôvodu najzaujímavejšie súboje sám radí zápas z roku 1993, v ktorom bojovali o postup do najvyššej futbalovej súťaže kolektívy VSS Košice a ZVL Žilina.

Dnešní rozhodcovia Corgoň ligy - Richard Trutz, nominovaný SFZ aj na listinu UEFA po odchode Ľuboša Micheľa z veľkej svetovej futbalovej scény, alebo Vladimír Hracho, boli v tom čase keď rozhodoval, aktívnymi ligovými futbalistami. V súvislosti s menami a priezviskami ešte jedno dôležité musíme

uviesť ak sa píše o riport Viliama Vaisa. Na ľudskej vizitke sa objavuje takto: Janko Caban. Futbalový tréner zo Seliac, pri ktorom Vilo brúsil dorastenecké futbalové ostrohy a ktorému nie raz zdôraznil: „Keby Vás nebolo, nikdy by som nebol futbalovým rozhodcom. Vstúpili ste mi ohromnú lásku k futbalu!“ Zaujímavý je aj jeho postoj k histórii futbalových rozhodcov Slovenska. Hlavne, ak sa rozhodnete v jeho prítomnosti skloňovať mená takých futbalových rozhodcov, akými boli napríklad rozhodca Princz z Košíc, alebo Karol Galba z Bratislavy. „V tom čase sa hral futbal na inej úrovni. Bolo menej osobných súbojov, zápas nebol takticky prešpikovaný dôsledným bránením a vykrývaním každého kúsa hracej plochy, bolo menej súbojov, dynamiky, rýchlosti, - zanalyzuje, lebo tvrdí, že je najvyšší čas na verejné rozhodcovské analýzy prameniace z odborných kruhov smerujúce k odborníkom i laickej verejnosti. „Len si spomeňte na hru takého Andreja Kvašňáka, ktorý odišiel z košickej Jednoty do Sparty Praha. Na všetko mal na ihrisku čas a všetko stíhal. Iste by o tom viac hovoril taký Krňávek, či Vojto Plavecký, ktorí vtedy rozhodovali, ale už aj vtedy platilo: Ro-

„Kto nepozná minulosť, nemá právo na budúcnosť“, povedal pri zrode tohto riportu Ing. Viliam Vais. Mal tým na mysli i staručký košícký štadión, na ktorom nebola núdza o bohatú divácku kulisu už počas nástupu aktérov zápasu.

Veľké dejiny svetového futbalu písali slovenské futbalové osobnosti (zľava) Andrej Kvašňák, Titus Buberník a Ján Popluhár. Rozhodca Princz (na snímke v popredí uprostred) z Košíc si takto oživil spomienky na svoje „majstrovské“ futbalové rozhodovania s odstupom rokov na jednom košíckom halovom futbalovom turnaji. Aj odvtedy už však pretieklo Hornádom množstvo vody.

zhodca musí byť schopný analyzovať vlastný výkon na ihrisku, musí vedieť prijať kritiku a hlavne chcieť opravovať chyby, ktoré v analyzovanom stretnutí urobil. Potom sa ich vystríhať. A analýzu mu ako prvý pomáha robiť delegát zápasu, doma by v nej mal pokračovať. Zabezpečiť si video zo zápasu by nemalo byť pre žiadneho rozhodcu problémom v dnešnom svete.“

Zaujímavé slová Viliama Vaisa. Hlavne ak sám odvážne verejne konštatuje: „Pískal som zápas Malachov - Jakub. Bolo to v 1979 roku. Hrúza! Preto vravím, že som písal a nie rozhodoval. Ale poučil som sa vtedy. Žiaľ, aj vďaka vlastným chybám. Lepšie sa učí na chybách iných. I preto treba oceniť snahu Asociácie futbalových rozhodcov SFZ po komunikácii a zdokonaľovaní sa aj prostredníctvom časopisu REFEREE.SK. Len to musí byť časopis obsahovo pútavý a funkčný. Rozhodne prepojený s funkčnou webovou stránkou a nebál by som sa ísť aj do spolupráce s televíziami. Tém o činnosti a pôsobení futbalových rozhodcov je množstvo. Ak porozumieme im súvislostiam, dobre zanalyzujeme minulosť a prítomnosť, potom môžeme ísť j na úseku futbalových rozhodcov do ešte perspektívnejšej a kvalitnejšej budúcnosti.“

Usmial sa, keď sa diskutovalo o ženách, futbalových rozhodkyniach. „Je to vec ich osobnej odvahy, inštinktu, sebazaprenia, učenívosti. Keď budú vo svojom vnútri úplne presvedčené, že

znesú hlavne v období keď začínajú tú kanonádu nadávok, poznámok, vulgárnych výkrikov, nájdú si v prvom rade cestu k sebe samým ako futbalovým rozhodkyniam, dočkajú sa aj uznania. Príkladov je naporúdzi viac ako dost. Aj mne futbalové rozhodovanie dalo veľa. Skúsenosti z tejto oblasti mi pomohli v bežnom živote, podieľali sa na formovaní nadsledu, brúsení cieľavedomosti, trpezlivosti, práci na sebe. Osobne pokladám za veľmi dôležité vedieť slušne komunikovať. Aj s tými klubovými funkcionármi, ktorí sa najradšej snažia o víťazstvá toho svojho mužstva. A sú vôbec aj iní?“ - usmial sa keď sme diskutovali o probléme úplatkov. „Kto ich dáva? Prečo ich dáva? Ďalšie témy pre časopis REFEREE.SK“ - zauvažoval nahlas. „Nenápadnosť, psychologická zdatnosť, korektnosť, dobré ovládanie pravidiel a ich užitočná aplikácia v praxi, to sú podľa mňa najdôležitejšie potreby rozhodcu na futbalovom poli“- dodal, aby sa tak zapojil aktívnejšie do konventu, ktorý pokladá za múdre riešenie zo strany UEFA a celého slovenského futbalu. „Je dobré, že sme sa k takým iniciatívam prihlásili a že ich môžeme každý z nás vlastným chcením podporiť“- boli záverečné slová Viliama Vaisa, ktorý nedá na svoje bydlisko Banskú Bystricu dopustiť presne tak ako na hru hier vyjadrenú na papieri šiestimi písmenami - FUTBAL!

Peter Hronček

Rozhodcovské smiechoty

Ak vzácna spoločnosť rozhodcov futbalových má chuť môže si rozhodcovsko - futbalové príbehy vypočuť. Prečítať strasti, veselosti, čo - to o rozhodcovskom strachu, žiali čo rozhodcovia futbalu v krajine pod Tatrami povysťajali, až tam, ďaleko od Dunaja po Zemplín, až hen po Ondavu by popri rozhodcovskej cti širili humor a rozhodcovskú slávu.

Bo futbalové rozhodovanie učí ako sa dá radovať, ako cez smiechoty možno s odstupom času rozhodcovské chyby vetovať.

Rozhodcovský dres, píšťalka, boli perom pre napísanie tejto básne, za ktorou v REFEREE.SK budú na tejto dvojstrane prinášané vždy príbehy krásne.

Tam spoza Humenného, Nitry, Hronseku, Jakuba, alebo Nižného Hrušova,

stačí len príbehy rozhodcov zozbierať, napísať, na adresu REFEREE.SK zaslať grajciarik za napísanie dostať a bakalárska odysea mužov v čiernom je hotová.

Len preto, by sme mohli cez úsmevné príbehy dejiny rozhodcovského smiechu mapovať, poučnú myšlienku z histórie pre súčasnosť dostávať, na ďalšie číslo REFEREE sa aj takto radovať by futbal a rozhodca v ňom mohli ľudia zbližovať a zabávať!

Nuž čítajte a posúďte!

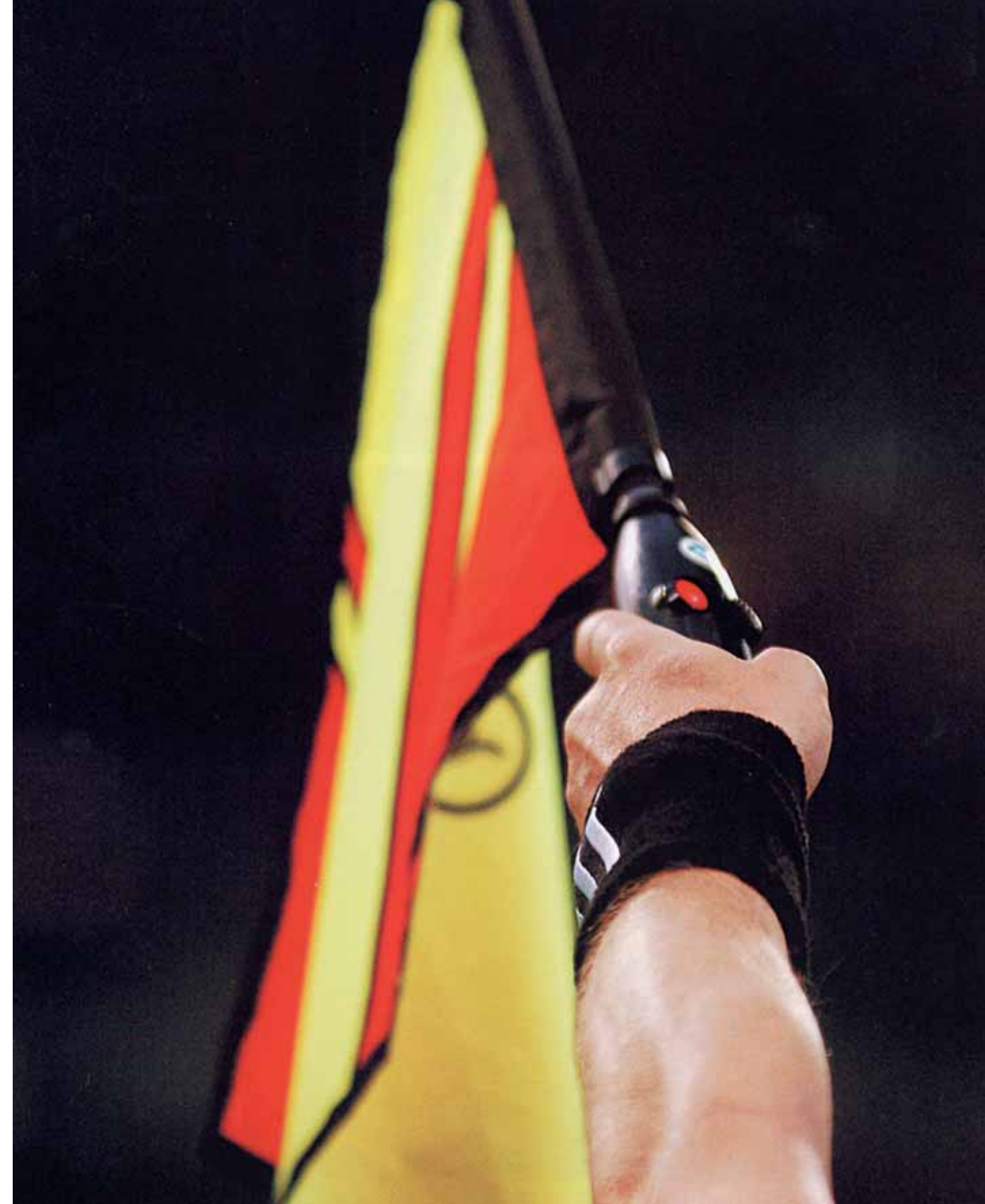
O premúdrom rozhodcovi

Futbalové rozhodovanie je tvrdá, ťažká práca. Život s rozhodcovskou píšťalkou je plný odriekania, ale aj skúseností a zásad. Rozhodovať, a to dobre, môže iba ten, kto sa vie podriaďiť tvrdej rozhodcovskej reholi so všetkým čo k nej patrí. Sebaovládanie, cit pre hru a dobrá aplikácia futbalových pravidiel patria medzi najdôležitejšie.

JUDr. Bohdan Benedik

Kde bolo, tam bolo...Nie v rozprávkovej krajine, lež na jednom futbalovom zápase o majstrovské body v okrese Humenné. Bolo to dávno, ešte vtedy, keď sa voda z potokov do riek vlievala a piesok sa sypal. Vtedy žil v okrese Humenné, pod vrchom Vihorlat futbalový rozhodca, vševed. A keďže bol už vtedy futbalový rozhodca, boli i hráči, diváci a bol aj futbal. Dokonca boli aj derby - zápasy. V tom čase tiež chceli vyhrávať zápasy tak domáci ako aj hostia. Rozhodca, o ktorom bude reč, bol s hráčmi mužstiev zo zašlých čias, dobrý priateľ. Už vtedy si na derby - stretnutie rozhodcu vyberali mužstvá samotné. Rozhodovať treba nestranné, tvrdili súperi, tak sa dohodli na nestrannom rozhodcovi Vtáčikovi. Sám Pišta Vtáčik na tom istom ihrisku, kde sa vtedy derby - zápas hral, nastupoval v hráčskom drese, nie jeden z prítomných divákov, ktorí počas tohto derby bafkali z fajky mieru, boli jeho niekdajšími protihráčmi, ba našli sa zo dvaja takí, ktorí boli dokonca jeho spoluhráčmi.

A zrazu sa to stalo. Lopta smerovala za bránkovú čiaru, no nedostala sa za ňu, pretože domáci hráč ju stihol dobehnúť. Rozhodcova píšťalka sa však rozozvučala a Pišta Vtáčik ukázal na roh. Domáci protestovali, hromžili, nadávali, sácali do „muža v čiernom“, ale len do chvíle, kým Pišta duchapřítomne nevyriekol: „Nehádajte sa! Kedysi šla bránková čiara tadiaľ, takže som zapískal a ukázal na zhrávanie rohového kopu. A viac nechcem počuť ani slovo protestu! Na ihrisku ostalo ticho, začalo sa hrať. V pohode, mužne. Bolo stále 0:0. V hľadisku to tiež vyzeralo športovo. Inak povedané, pravá futbalová atmosféra, správne derby. Ale prišla druhá udalosť. Rozhodca zapískal pred šestnástkou trestný kop. Proti hostom. Kým posielal brániacich sa hráčov do predpísanej vzdialenosti 9, 15 metra od lopty, domáci realizátor trestného kopu stále posúval loptu bližšie a bližšie k pokutovému územiu. Hráči hostí sa rozčuľovali, čertili. Po niekoľkonásobnom upozornení domáceho ostrostrelca sa nazlostil aj muž s píšťalkou a prísne sa obrátil na domáceho aktéra trestného kopu so slovami: „Kladiem tu píšťalku, k nej položíš loptu. Ak sa dotkneš píšťalky, končím stretnutie pre inzultáciu“. Potom urobil vyslovené, vzápätí „nakrokoval“ na milimeter predpísanú vzdialenosť, vrátil sa k píšťalke, zodvihol ju, zapískal a domáci hráč loptu vysoko prestrelil. To súpera povzbudilo. Prišla 88. minúta stretnutia a v nej rýchly protiútok

hostujúceho krídelného útočníka, jeho prienik z pravej strany do domácej šestnástky a keď sa už, už chystal vystreliť ľavou nohou, ostal po zákroku domáceho obrancu ležať na zemi.

Rozhodca ukázal nekompromisne na biele vápno. Domáci hráči sa rozbehli k nemu, najskôr iba protestovali, no keď videli, že rozhodca je neoblomný jeden z tých najsilnejších ho chytil

okolo krku. Duchapřítomný rozhodca sa znova vynašiel: „Počkajte, veď som ešte neukázal smer kopu!“ A kopalo sa - smerom od domácej brány...

Vzápätí zaznel záverečný hvizd, ktorým Pišta Vtáčik ukončil stretnutie. Diváci si nevedeli vynachváliť, ako múdro vyriešil rozhodca všetky spory.

Štefan Ondavský

Pokračovať v nastúpenom trende

aj skvalitňovanie úrovne seminárov zabezpečuje koordináciu a metodiky z komisie rozhodcov jej člen Tibor Jančovič.

Vzhľadom k skutočnosti, že pri letných fyzických previerkach pre súťažný ročník 2007/2008 neuspelo a nevyhovelo novej forme fyzických previerok viacero futbalových rozhodcov súťaží riadených Slovenským futbalovým zväzom, pristúpila Komisia rozhodcov (ďalej len KR) SFZ k viacerým opatreniam, aby predišla podobným problémom.

Prvým opatrením bolo dôslednejšie a prísnejšie sledovanie rozhodcov v tréningových strediskách, druhým zabezpečiť zimný seminár netradičnou formou ako tréningový camp vo vhodných klimatických podmienkach počas zimnej prestávky, ktorý sa uskutočnil v Turecku.

Tretím opatrením bola požiadavka a výzva KR na spoluprácu s profesionálnym pracovníkom najvyššej telovýchovnej školy a inštitúcie FTVŠ, ktorá má za úlohu pripravovať a vzdelávať profesionálne kádre z oblasti športu a telovýchovy. Počas tohto zimného seminára boli okrem odborných rozhodcovských prednášok zabezpečené a funkčne podané prednášky z oblasti fyzickej prípravy, stravovacích návykov, uvoľňovacích cvičení, regenerácie a praktické kondičné tréningy, ktoré viedol Dr. Ján Hianik, športovej verejnosti známy aj ako špičkový tréner hádzanej.

I vďaka týmto opatreniam sme mohli s potešením skonštatovať sto percentné zvládnutie letných fyzických testov pred súťažným ročníkom 2008/2009. V tomto trende chceme pokračovať a uskutočniť po dobrých skúsenostiach zimný seminár opäť v Turecku, za účasti špičkového odborníka z oblasti fyzickej prípravy a psychológie. Psychológia najmä preto, lebo otázka psychickej prípravy z hľadiska zvládnutia stretnutia je u rozhodcov veľmi dôležitá. Preto sme ju zapracovali do programu seminára. Spolupráca s Dr. Jánom Hianikom a psychológom Dr. Tomášom Gurským sa nám osvedčila i pri organizovaní a odbornej spolupráci na seminároch TALENT - MENTOR, seminároch pre rozhodcov II. ligy, pre rozhodcovskú licenciu P, pre lektorov SFZ a pri zabezpečovaní odborných materiálov.

V najbližšom období plánujeme práve s dvoma vyššie spomenutými odborníkmi pripraviť metodické pomôcky vo forme DVD a metodických listov pre našich rozhodcov. Teoretickú prípravu vhodne dopĺňajú tiež video analýzy, ktoré pripravujú páni

To, že sú futbaloví rozhodcovia jednou z dôležitých súčastí futbalového hnutia pozná každý, kto futbal sleduje aj „z dialky.“ I z toho dôvodu, lebo ich potreba je nepopierateľná vo všetkých futbalových súťažiach. Od tých okresných, až po súťaže riadené Slovenským futbalovým zväzom. Nielen hráči, tréneri ale aj výkonnosť a kvalita rozhodcovského výkonu priamo ovplyvňujú úroveň futbalu. I to je dôvod pre zvýraznenie potreby odbornej, teoretickej a fyzickej u aktívnych futbalových rozhodcov. Taká podpora sa slovenským rozhodcom dostáva aj zásluhou toho, že tí sa stávajú súčasťou konvencie UEFA, ktorá slúži k skvalitneniu podmienok ich prípravy na všetkých stupňoch. Teda v oblasti vzdelávania, už načrtnutej fyzickej a teoretickej prípravy, ale aj samotného projektu: TALENT - MENTOR.

V podmienkach činnosti Komisie rozhodcov SFZ chceme zaviesť jednotnosť vo vzdelávaní na všetkých úrovniach a to pomocou jednotného programu. Ponukou teoretických a odborných materiálov, DVD a vyškoľených lektorov. Na tej najvyššej úrovni chceme spolupracovať so špičkovými odborníkmi, lektormi UEFA, profesionálnymi prednášateľmi a trénermi z oblasti psychológie, pedagogiky, kondičnej prípravy, relaxačných cvičení, výživy a zdravotníctva. Samozrejme, že naša komisia nezabúda ani na podporu vzdelávania v anglickom jazyku. Vytváranie nových tréningových centier pre rozhodcov, ale

Jaroslav Zábranský a Ľubomír Udvardy zo stretnutí republikových súťaží rozhodovaných arbitrami týchto duelov.

V tomto kalendárnom roku boli prvýkrát pripravené spoločné semináre rozhodcov z projektov TALENT i MENTOR. Prvý sa úspešne uskutočnil v máji v Piešťanoch i za účasti člena komisie Konventu UEFA pána Heitmanna a druhý trojtýždňový bol v Nízkych Tatrách.

Na oboch seminároch boli prítomní i vybraní talentovaní rozhodcovia a ich mentori z jednot-

livých regiónov. A celkom na záver: Prečo o tom píšeme do nášho časopisu REFEREE.SK. Z viacerých dôvodov. Popri „zaknihovaní“ aktivít z dôvodu, že komunikáciu medzi rozhodcami a futbalovou obcou, ale i laickou verejnosťou, osobne pokladám za vážny moment v náraste rozhodcovskej kvality, raste rozhodcovskej futbalovej osobnosti. Podľa mňa, totiž, všetko so všetkým veľmi súvisí.

Artúr Jakubec,
člen KR SFZ

ÚVAHA

Poodkryť to tajomné, záhadné? ...

Ťažká a náročná úloha je písať o futbalových rozhodcoch. Pamätám sa ešte na obdobie, keď som sám futbal rozhodoval. V Giraltovcach, Jelšave, Rožňave, Humennom, Kežmarku či rodnom Nižnom Hrušove. Neboli to štadióny typu Old Trafford či pražskej Julisky, alebo odtiaľ neďaleko vzdalenej Letnej, nebolo to ani Tehelné pole i keď z dresu slávneho Slovana Bratislava poznám tiež osobne dosť známych futbalistov. Možno mám výhodu že mi život dovolil poznať na slovenské pomery aj veľa známych futbalových rozhodcov. Nie len „kalibru“ Christova či Michela. Z tých skôr narodených Jozefa Kmeca - seniora, Ivana Placeka, Gejzu Princa či JUDr. Bohdana Benedika, ktorí opustili naše rady navždy skôr, než sme si to mohli poriadne uvedomiť.

Keď ma po čase oslovil prezident Asociácie rozhodcov SFZ PhDr. Ján Tomčík, aby som len predsa pomohol po úspešnom vydaní nultého čísla REFEREE.SK redigovať aj ďalšie - hoci po rokoch..., položil som si otázku: „Chcú vôbec ľudia o práci, pote, šťastí a nešťastí futbalových rozhodcov čítať? Prajú si nahliadnuť do slasti a strasti mužov a žien, ich starostí, radostí, prežitkov a problémov? Nebažia len po senzáciách, kuloárových rečiach, nedychtia iba po „čiernej“ duši mužov s rozhodcovskou pišťalkou?

S mnohými rozhodcami futbalu a nielen futbalu, divákmi, renomovanými športovými, aj úzko špecializovanými novinármi na futbal, psychológmi, sociológmi o tom viem zaujímavé rozhovory aj dnes. Nedávno som sa rozprával napríklad s Vladom Hriňákom, ktorý ako jediný z terajších aktívnych ligových rozhodcov okúsil s rozhodcovskou pišťalkou atmosféru zápasov federálnej československej ligy. Aj on zauvažoval polohlasno: „Netúžim vstúpiť publicitou do priazne čitateľa ako hrdina zelených trávnikov“. Potvrdil mi to aj terajší delegát futbalových súťaží riadených Slovenským futbalovým zväzom Štefan Czeto nie v jednom rozhovore. Všetci, s ktorými som sa rozprával, alebo rozprávam však jedno prianie majú: poodkryť to „tajomné a záhadné“ okolo funkcie futbalových rozhodcov. Bývalý úspešný československý

futbalový rozhodca Jiří Stiegler zo Strakonice v knihe „Soudí“ okrem iného hovorí: „Prehovoriť úprimne o obyčajných i slávnostných dňoch, o ľuďoch, ktorí mali to ohromné šťastie stáť na vrchole pyramídy - v mojom prípade rozhodcovskej, nie je jednoduché. Možno sa vám zdá, že je moje spomínanie v niektorých prípadoch obyčajné, málo konfliktné, málo napínavé, napríklad aj popisné, ale ťažké je písať o rozhodcovskej činnosti.“

Prečo uvádzam z bohatej výpovede Jiřího Stieglera práve tieto riadky? Lebo možno popisný sa vám zdá aj tento časopis. Možno ste v ňom aspoň medzi riadkami čakali odpovede na otázky typu: „Kolkó za predaný zápas?“ Nič také ani medzi riadkami v tomto časopise nie je. Senzáciečtivosť je žiaduca inými skupinami ľudí. Také reči o podplácaní rozhodcov síce vychádzajú z ojedinelých prípadov zachytených v súdnych sieňach, ale to nie je najpodstatnejšia a najdominantnejšia funkcia tohto časopisu. Úspešnosť slovenských futbalových rozhodcov, ich kvality a uznania hlavne zo svetovej futbalovej scény si to nezaslúžia. Senzáciečtivosť a jej legendy žijú vďaka tým, ktorí chcú len o tom písať a toto počúvať. Také skupiny sa pravidla nenamáhajú a neuvažujú nad výchovou rozhodcovských osobností, intelekt pre také skupiny nie je potrebný a namiesto nadčasového systému radšej načúvajú zvuku starého „cinkulára“, či obzerajú fotografie blondínok s prinajmenšom trojkami...

Preto istotne čitateľ prijme každú dobrú skúsenosť, ktorá obohatí ďalšie vydania tohto mladého periodika na čitateľskom trhu.

Jozef Mazár,
bývalý futbalový rozhodca

Vladimír Hriňák, v súčasnosti náš najskúsenejší futbalový rozhodca.

„Futbal ma fascinoje“

K rozhodovaniu sa dostal po skončení kariéry aktívneho futbalistu. „Bol som prekvapený počas prvých skúšok z futbalových pravidiel, koľké som neovládal, čo všetko som sa musel doučiť“. Mrzí ma, že v slovenskom futbale pôsobí priamo alebo nepriamo množstvo ľudí, ktorí nemajú v pravidlách jasno, popri prípade ich vôbec neovládajú.... Pri prvom väčšom teste by mnohí „tzv.“ futbaloví odborníci práve z futbalových pravidiel prepadnúť. Je smutné, že nás často práve takí ľudia kritizujú a napádajú. Domnievam s, že sa u nás zabúda na podstatu futbalu ako zábavy pre masu. Je mi smutno, keď na ligový zápas príde spolu 200 divákov aj s usporiadateľmi...Často si kladiem otázku: Pre koho vlastne tí naši futbalisti hrajú futbal? A, samozrejme, po stretnutí sú spravidla najhorší práve rozhodcovia, lebo tí môžu za všetko zlé...Príčin j však niekde celkom inde“ Takto sa vyznal zo svojich pohľadov na futbalové dianie v Slovenskej republike **medzinárodný rozhodca Milan Palušák**, ktorý pôsobí vo funkcii asistenta v Corgoň lige a na medzinárodnom poli. Keďže sú nielen čitateľsky veľmi zaujímavé i ďalšie jeho pohľady, ponúkame ich širokej futbalovej verejnosti. Rozhodli sme sa ich redakčne zhrnúť do deviatich pohľadov tak, ako ich priblížil redakcii časopisu REFEREE.SK.

1. S futbalom som začínal v Liptovskom Hrádku, odkiaľ som prešiel do Ružomberka a tam som pôsobil celý dorastenecký vek. Moja hráčska kariéra potom pokračovala v zahraničí, konkrétne v Nemecku, kde som v regionálnych súťažiach pôsobil do svojich 27 rokov.

2. S futbalovým rozhodovaním som začal po komplikovanej operácii kolena, keď bolo jasné, že futbal hrať ďalej aktívne nebudem môcť. Cestou z jedného futbalového turnaja v Holandsku ma na rozhodcovskú dráhu nahovoril môj priateľ Ján Tomčík. Bolo to pre mňa ťažké rozhodnutie, pretože ako aktívny hráč som mal na rozhodcov často ťažké srdce

3. Rozhodcovský vzor som nemal, snažil som si to najlepšie zobrať z každého skúseného rozhodcu a využiť potom vo svojej rozhodcovskej funkcii. Dôležité bolo ovládať futbalové pravidlá a vedieť ich v danej chvíli aplikovať v zápase správne, podporovať krásu futbalovej hry.

4. V mladosti som sa venoval okrem futbalu takmer všetkému čo sa dalo hrať. Najmä loptové hry, ale aj hokej, lyžovanie a plávanie mi zaberali dosť času. Myslím si, že naša generácia bola pohybovo oveľa viac nadanejšia ako tá dnešná, keď to poviem slušným porovnaním. Nerobilo nám problém venovať sa akémukoľvek druhu športu. Nebol internet, satelitná televízia a podobné pasívne „športy“...

5. Futbal ma fascinuje ako hra. Je to o atmosfere, napati, emociach a o pocite z vitezstva. Milujem plne futbalove stadiony a pravu futbalovu atmosferu nabitu ockavanim po dobrom futbale. Futbal je v prvom rade hra a zabava pre lud. O to viac ma mrzi atmosfera n nasich stadionoch, ktora odradza slušnych lud chodit na futbalove zápasy.

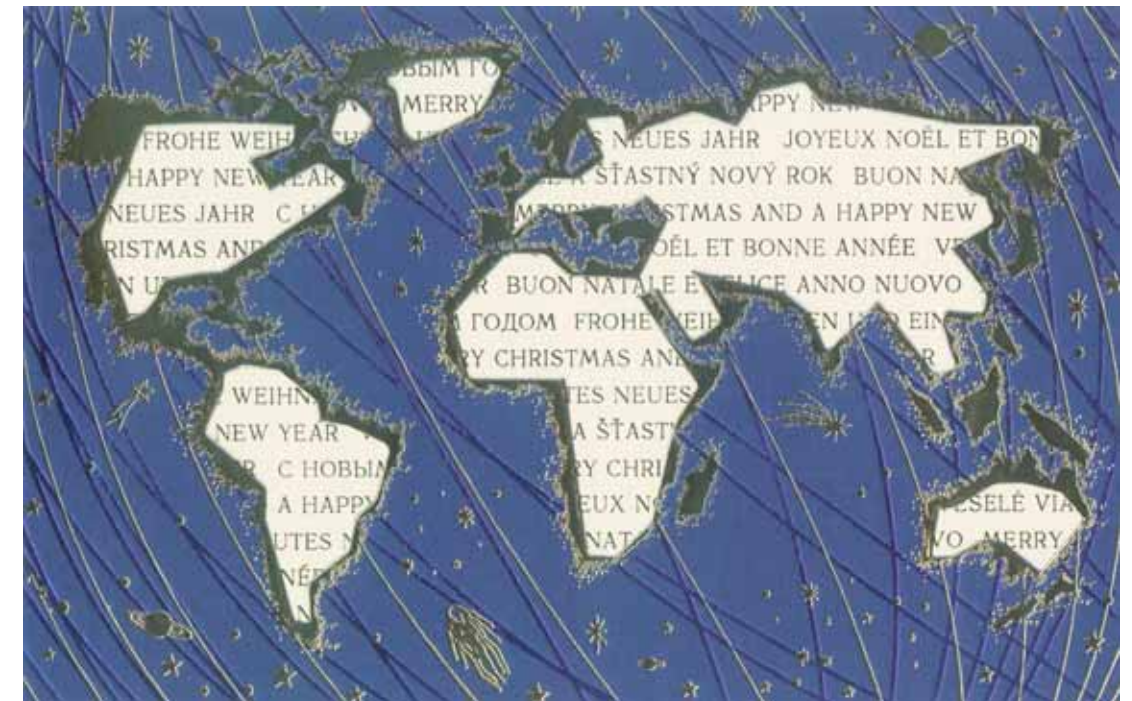
6. Obľúbeným klubom celej mojej rodiny je Manchester United, ktorého zápasy často navštevujeme a fandíme tomuto najlepšiemu klubu sveta. Ak niekto chce pochopiť podstatu a postavenie futbalu ako takého, nech sa vyberie na Old Trafford!

7. Asistentom FIFA som od roku 2007, teda druhú futbalovú sezónu.

8. Rozhodoval som už niekoľko zápasov na medzinárodnej futbalovej scéne a na všetky mám príjemné spomienky. Výjazdy sú určite vrcholom snaženia pre každého futbalového rozhodcu, pretože reprezentovať slovenskú rozhodcovskú školu je tá najvyššia pocta! Každý zápas a každá krajina majú svoje špecifiká, a to je vynikajúca príležitosť spoznať prostredie za hranicami celkom zblízka.

9. Môj súkromný život je úzko spojený s futbalom a biznisom, som rád, že sme celá futbalová rodina. Syn Andrej hrá aktívne futbal a dcéra Monika je tiež veľkým futbalovým fanúšikom. Dokonca hrala aktívne v ženskom futbalovom klube Ružomberka. Manželka má pre nás pochopenie. Sotva by sme mohli byť tak často a zväšť i dlhšie vzdialení od svojho rodinného krbu.

Pripravil: Ján Kysucký

*Všetko nejlepší do roku 2009, zdraví, štěstí,
spokojnost a úspěchy vítějí
Asociácia futbalových rozhodcov RFZ.*

VÝROBA ŠPORTOVEJ PUBLICITY O FUTBALOVÝCH ROZHODCOCH, DOKUMENTY PRE
DOMÁCE A ZAHRANIČNÉ TELEVÍZIE E-MAIL: referee333@gmail.com

Pre hľadiská rozhodovania

Prepáčte, že sa v závere čísla, ktoré vyšlo znova po troch rokoch, zamýšľam. Nad existenciou zla, alebo dobra vydávania takého periodika. Nerád by som mu viac dával prívlastok „občasník“, lebo slovenský futbalový rozhodcovský zbor si „len občasník“ nezaslúži. Už v úvode sa verejne priznávam, že k napísaniu tejto úvahy ma inšpirovali slová významného slovenského umelca Júliusa Pántika, ktoré povedal na premiérovom odovzdávaní Ceny fair play, ktorou SFZ zareagoval na výzvu FIFA v 1994 roku.

Slovenský futbalový zväz slovami doc. Jozefa Vengloša: „*Nebolo nám ťažké nájsť pre takú akciu vzor, mali sme Ivana Chodáka*“ začal písať dejiny humanizácie futbalu, v ktorej významné miesto zaberajú aj futbaloví rozhodcovia. „*Lopta má aj dušu, len ju treba nájsť a ovládať. Poslaním tejto hry je rozdávať radosť*“ prihovril sa na prvom oceňovaní laureátov v Dolnom Kubíne k zúčastneným Július Pántik. Cenou fair play oceňujú ľudské dobro, ľudský vzťah. Medzi rytiermi bol hneď v II. ročníku Cenou Ivana Chodáka ocenený futbalový rozhodca.

Bohuslav Ďurčák bolo jeho meno a priezvisko. Cenu dostal s divákom Jozefom Vončákom za záchranu života dorastenca Mariána Lusconu v zápase Oravská Lesná - Sihelné. Chlapec po zrážke so súperom stratil vedomie, menovaní vedeli čo majú rýchle urobiť a po ich zákroku začal chlapec znova dýchať. Poznám osobne mnohých rytierov s rozhodcovskou pišťalkou. Sú to na prvý pohľad nenápadní ľudia, ktorých si váži okolie nielen preto, lebo sa zasadili za presadzovanie fair - play na futbalovom trávniku, ale v živote vôbec. Mnohí z nich už nie sú medzi nami, mnohých spomedzi našich radov vyrvala smrť. A tak keď uvažujem o prvom samostatnom ročníku slovenských futbalových súťaží a v nich i nad históriou rozhodcov zapisujem rad radom abecedný zoznam tých, ktorí v ročníku 1993 - 1994 našu najvyššiu futbalovú súťaž rozhodovali: JUDr. Bohdan Benedik, Tibor Jančovič, Ing. Roman Csabay, Ing. Miroslav Jurášek, Ján Černák, Jozef Kačenga, Ľubomír Drozd, Ing. Miloš Kopča, Ján Fašung, Jozef Ligocký, Ladislav Gádoši, Ľuboš Michel, Vladimír Hriňák, Ing. Vladimír Mušák, Karol Ihring, Anton Stredák, Artúr Jakubec, Ing. Igor Šramka, Ing. Miroslav Velický, JUDr. Richard Zvolánek. V ďalšom futbalovom ročníku k nim pribudol Milan Bezák z Ružomberka.

Pohodlnosť? Podceňovanie? Alebo len nezrealizovaný zámer? Skúste pouvažovať v čom prameni vášho konfliktového zdroja v súvislosti so športom a trebárs aj konkrétne s futbalovým rozhodovaním. Vaše názory radi uverejníme. Píšte na našu internetovú adresu: referee333@gmail.com

Časopis, ktorý práve v tej chvíli zatvárate by nemal byť len kronikou mien. Nemal by byť nositeľom zlých myšlienok, lebo asi nikto z nás nepozná aké je skutočné miesto zla nielen vo futbale, ale vo vesmíre vôbec? Ak nad futbalovým rozhodcovským zlom budeme uvažovať v izolácii a nie v rozvoji, ktorý má byť prospešný pre svet, sotva pochopíme súvislosti. Práve obsah časopisu, jeho systémovosť, periodicita a prepojenie do celoslovenského systému o rozhodcovskom futbalovom živote vôbec nám ponúkajú progres, ktorý môže reagovať na zložitosti, v ktorých sa svet dnes nachádza.

Lev Starew